ДЕРРИГАЧА МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIайн обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 12 (4180). ЕРА, 27 январь, 1966 шу. Мах 2 кеп.

АГИТАТОРИЙ СИЙЛЕН ДЕКХАРАШ

Дерригa советски халкъ санна, Нохч - ГIалгIайчен къахьегамхой а бIубенна къахьегаш ба КПСС XXIII съезда сийленца накъа бахара. Колхозашка, совхозашка, промышленни предприятешка шерра яьржай социалистически яхь кердача пятилетка хьалхарча шера план толамца кхоачашъяра. Цу хьакъехьа доккхий декхараш хьалхашка латт агитаторашта. Царех керттердараш да — КПСС ЦК мартовски сентябрьски Пленумий решенеш наха шерра дIайовзийтари уж кхоачашъяра хIара къахьегамхо оарцагIваккхари. КПСС ЦК сентябрьски Пленумо белгалдаьккхад нагахьа санна парте чакхъяха лаьрхIа экономически мероприятеш берригача къахьегамхошка дIа а йовзийта парте решенеш кхоачашъяра болхлой, колхозхой, интеллигенци оарцагIа ца йоаккхе уж толамца кхоачашье вIаштIехьдаргдоацилга. Цудухьа доккхий декхараш хьалхашка латт агитатораш та — парте тешшаме болча гIончашта.

Дика вIаштIехьбаьккхаб КПСС ЦК мартовски сентябрьски Пленумий исторически документашта пропаганда яра болх Наурски района «Красное Знамя» яхача колхоза парторганизаце. Укхаза эгара хьалха докладаши беседаши ераш боахама специалисташ ба. Цар массаза къамаьлаш ду къахьегамхошта хьалхашка боахама коллектива вахарцара масалаш а кхувлаш.

Хоадам боллаш агитаци дIаяхьар — производстве хьалха латтачарна карагIдийнараш дIадовзийтар, вай вахаре хIара денна хьахулаш дола кердадар, дикагIдар производствана юкъедоаладар.

Карабулакерча бурув деттача контора мастера А. Мицука кхетамца лелабу шийна тIабилла агитаторa болх. Цо мехкдаьттахошта дIалу ший йоккха производственни опыт, технически литература тIара кердадараш дIадовзийт ладувгIараштa. Из берригa болх политически агитацеца бувзаш дIахьу цо.

Боккха лоархIам болаш ба агитатораша социалистически яхь къахьегамхошта юкъе йоаржаяра беш бола болх. Сунженски, Заводской, Наурски района агитколлективаша цахаддаш терко ю коллективашта юкъе шерра социалистически яхь йоаржаяра. Шелковской района «Коммунизмага бода никъ» яхача колхоза коллективо шерагара шерага ханал хьалха кхоачашъю пачхьалкхенга юртбоахама продукташ йохкара план. Из толам баккхара баьхенех цаI да укхаза агитационно - массови болх леррттIа вIаштIехьбаьккха хилар. Агитколлектива юкъе боагIаш бола новкъостий дийша, шоай гIулакх дика довзаш ба. Укхаза хан-ханнахьа арахец къахьегама листокаш, «молнеш», тайп-тайпарча темаех агитаторашa беседаш ю. Колхоза массайолча участкашка лакха я производственни дисциплина, къахьегамхошa боккхача кхетамца кхоачашду шоай декхараш. Колхоза парткомо цахаддаш йоакхо ю агитаторий, царца хан - ханнахьа семинараш ю. колхоза гIулакхаш дIадовзийт.

Укх тIеххьарча хана Грознера Октябрьски, Ленински районий партийни организацеш дукхагIа терко е яьннай агитатораш хьахаржара. ХIанз царна юкъе дукхагIа ба коммунисташ, комсомольцаш, айбенаб цар политически а дешара а боарам. Политически балха юкъе дикка дакъа лоацаш ба Октябрьски, Старопромысловски, Ленински района предприятей кулгалхой, инженераш, производства новатораш.

Бакъда, хIанз дукха кхоачамбоацараш да агитационно - массови балха юкъе. Политически агитаци массаза хилац вахарца ювзаенна, хоадам болаш, къахьегамхошта хьалхашка латта декхараш кхоачашдара уж оарцагIбоахаш.

МалгIабика АТХ агитатораша ханханнахьа яц беседаш, ешац докладаш. Агитационно - массови балха план йолаш яц.

Грозненски химкомбината агитколлективо дукха терко яц агитационно - массови болх производственни вахарца бувзаш лелабара, ладувгIарий безам тIабодаш яц агитатораша еш йола докладаш, беседаш. Геттара воча хьала тIа я комбинате производственни дисциплина. Из тоаяра ледара къовсам лоаттабу агитатораша.

Партийни организацеш декхарийла я пахаддаш агитаторий йоакхо е. Практико хьахьокх партийни организаци даим агитационно - массови балха терко еш, из кхетамца дIахьош хилча производственни толамаш лакха хулга. Хан-ханнахьа е еза агитаторашца семинараш, инструктивни совещанеш. Юххьанцара партийни организацеш декхарийла я шоай собранешка, парткома заседанешка агитаторий отчеташка ладувгIа, цар де дезараш белгалдаха.

Методически советаш декхарийла я дикагIболча агитаторий опыт йовза, из шерра дIайоаржае, агитатораш эшаш долча общественно - политически литератураца Iалашбе.

ХIара агитатор декхарийла ва еш йола беседа вахарца айхха бувзам болаш хилийта, ладувгIарий безам, тIагIоргболаш из вIаштIехьъяккха. Ше парте идеяш наха юкъе кхухьаш, агитатор декхарийла ва производственни толамаш дахара къахьегамхой оарцагIбаха, дIаяхача замах юхедисача воча гIулакхашца цахаддаш къовсам лоаттабе.

Парте XXIII съезда сийленца накъа бахара, Москверчеи Ленинградерчеи хьалха латтача промышленни предприятей коллективаша металли материалаши кхоярa дIадоладаь дика гIулакх хьаллаьцад вай республика дукхахча предприятеша. «Красный молот» яхача завода, «Грознефть» объединене предприятей агитколлективаша шерра агитаци йоаржаьй хIара болхло металлаши материалаши кхоярa оарцагIвоаккхаш. Республика масайолча предприятей агитаторий декхар да из Iалаьмате боккхача лоархIаме дола гIулакх доаржадар.

Кердача пятилетка хьалхарча шера бехктокхаме декхараш хьалхашка латт республика юртбоахамеи промышленностеи къахьегамхошта, цудухьа агитатораш декхарийла ба дег тIара доагIача дIайхача дешашца, уж кхоачашдара хIара коллектив оарцагIъяккха.

КПСС ЦК вIашагIкхетар

19 январе КПСС ЦК Президиума члена, ЦК секретара М. А. Сусловеи КПСС ЦК секретара Б. Н. Пономаревеи къамаьл де шоаш болча тIаийцар АКЭЛ-а генеральни секретарь Э. Папаиоанна а АКЭЛ-а генеральни секретара заместитель А. Фантис а юкъе болаш йола Кипра къахьегача халкъа прогрессивни парте (АКЭЛ) делегаци.

ВIашагIкхийттача хана АКЭЛ-а делегаце КПСС ЦК викалашка хоам бир Кипрерча хьалах а цу мехках шоай тIема база е гIерташ дола НАТО империалистически гIозараш Кипра чурча гIулакхашта юкъегIертара духьала кипрски халкъо лоаттабеча къовсамах а.

КПСС ЦК викалаша хьакхайкадир, киприоташа мохк биззa ший лоIам тIа баккхар духьа, цун суверенитети территориальни бIарччали бахьан долаш лоаттабу къовсам массаза а санна хьаллоацача позице тIа Советски Союз латташ хилар, из оарцагIъяьннай Кипре мел дола кхыча мехкий бIуназ арадахари тIема базаш дIаяхари духьа, цюрихско-лондонски соглашенеша кипрски халкъа качъехка ограниченеш дIаяхар духьа. Советски Союзо лоархI, кипрски проблема машара наькъаца, цхьанна а тайпара арахьара юкъегIортар доацаш, дерригача кипрски халкъа — грекийни туркийни хьашташа маяххара ООН-а принципашкеи сага бокъоний Декларацегеи хьежжа къоастае йиш йолаш а къоастае езаш а хилар. Мехка чурча лоаттамах аьлча, из дош къоастаде бокъо яц кипрски халкъа ший мара.

АКЭЛ-а делегаце кипрски халкъагара цIаьхха а доккха баркал аьлар Кипра кортамукъален къовсама советски халкъо лоархIаме новкъостал деш хиларах.

КПСС-еи АКЭЛ-еи викалаша геттара харцахьа лаьрхIар США империалисташеи цар гIончашеи Вьетнаме лоаттаю агресси, хьакхайкадир вежарий оагIонца шоаш турпалера вьетнамски халкъ хьаллоацаш хилар. Цар бакъдир шоай партеш империализманеи колониализманеи духьала, халкъашта юкъера машари доттагIали бахьан долаш дIахо къовсам лоаттабе, 1957 а 1960 а шерий Московски совещаней ларда тIа дунен халкъашта юкъера коммунистически болама цхьоагIо хьаллаца кийча хилар.

Новкъосталеи доттагIалеи хьалашка чакхдаьлар вIашагIкхетар.

ЦХЬАНА ЯЬ СОВЕТСКО-ЯПОНСКИ КОММЮНИКЕ

Советски правительства бехарах 1966 шера 16 январе денз 22 январе кхаччалца официальни визитаца Советски Союзе хиннаб Японе кхыча мехкашцарча гIулакхий министр Эцусабуро Синна а цунна улувбаьнна бахха нах а.

Советски Союзе волча хана Э. Синна тIаийцар А. Н. Косыгина, Н. В. Подгорне, цо визит яьй А. И. Микояна волча, Советски Союза кхыча кулгалдеча деятелашца вIашагIкхеташ моттигаш а хиннай.

Японе кхыча мехкашцарча гIулакхий министра къамаьл хилар СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министраца А. А. Громыкоца.

Цхьана яьча советско-японски коммюнике тIа белгал мадарра, уж къамаьлаш деча хана дIа-юха пайданерча наькъаца советско-японски гIулакхаш дIахо дегIаккхувлара дешашта санна, иштта шинна а оагIонна хьаштдолаш йолча дунен халкъашта юкъерча керттерча проблемашта а, дIа-юха дагабаьлар шинна а оагIорахьара.

ОагIонаша раьза хинна белгалдаьккхар дикача лоалахой гIулакхаш леррагIа дегIаухаш а шин мехка юкъе утташ дола дешаш къестадеш а хилар.

Переговораш толаме чаккхьялар бахьан долаш 21 январе Москве кулгаш яздир фецарча наькъашка гIолла Советски Союзаи Японенеи юкъе бувзам оттабара хьакъехьарча соглашенена. Иштта кулгаш яздаьд Советски Союзаи Японенеи юкъера торговни оборот тешшаме шерьялара дика перспектива хулийташ йолча, 1966 — 1970 шерий товарооборотеи платежийи хьакъехьарча соглашенена а.

ОагIонаша лоархI, экономически даькъе шинна а мехка юкъе леладу барт-цхьоагIон гIулакхаш СССР-еи Японеи хьашташта махеттара хинна ца Iеш, царна юкъера дикача лоалахой гIулакхаш хьаллоаттадарам дегIаккхувларан йола ларда а хургхилар.

ОагIонаша бакъахьа лаьрхIар хIанз переговораш еш латта Советски Союзаи Японенеи юкъера консульски конвенци тар ма лу сихагIа элгеи шиннахьа а консульствaш хьаеллараx долча дешага хьожилгеи.

Шинна а оагIоно раьза хинна белгалдаьккхар укх тIеххьарча хана къаьстта а къилбаседа-малхбузехьарча даькъа тIа чкъаьрий лувцара гIулакха Советски Союзаи Японенеи юкъера барт-цхьоагIон гIулакхаш пайданера результаташ тела даьнна хилар.

Къулба-Малхбоален Азерча хьалах дIа-юха дагабаьнначул тIехьагIа оагIонаша белгалдаьккхар Вьетнамера событеш машара кхераме хилар, хIаьта цу дешах шоашта хетараш хьа а хьекхар.

Индеией Пакистанаи юкъера гIулакхаш лер тIа дахаргеи Индостане чIоагIа машар оттабаргеи бода никъ хьабеллаш йолча Ташкентски декларацена кулгаш яздара шоаш геттара раьза хилар хьахьекхар оагIонаша.

Ядерни тIема къемат ца хилийтари дерригача дунен тIа машар Iалашбари духьа ядерни герз а геттара хIалакдаь дIа а доаккхаш, массане а цIендаь герз дIадаккхаза дарг ца хилар лоархI СССР-еи Японеи правительстваша. ОагIоний цхьатарра уйла сецар ядерни герз доаржадергдац аьнна ООН-а Генеральни Ассамблея XX-ча сессе резолюцега хьежжа эффективни договор делга лоархIаме хилара гIулакха.

СССР правительстваи Японе правительстваи лоархI, йоах коммюнике чакхйоаллаш, Советски Союзаи Японенеи юкъера масс тайпа дикача лоалахой гIулакхаш вIаши аьттув, нийсхо, чурча гIулакхашта юкъе ца гIертара ларда тIа дIахо дегIаккхувлар, социальни строй бе-бе яле а, Азе машар лоаттабареи кхерамзле хилийтареи гIулакха юкъе, дерригача дунен тIарча машара гIулакха юкъе доккха дакъа лоацилга хургхилар.

(ТАСС).

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕ

КПСС ЦК мартовски (1965 ш.) Пленума решенега хьежжа хьокхама долча кердача юртбоахама артела Устава хьакъехьара предложенеш кийчъеш болх баьб моттигерча партийни, советски, юртбоахама организацеша.

КПСС ЦК-ас, хьокхама дола керда юртбоахама артела Устав оттадарен 1966 шера Ерригсоюзни колхозахой кхоалагIа съезд гульяра кийчо ярен бокхха лоархIам а беш, комисси вIашагIа а елла, цунна тIадиллад юртбоахама артела Уставах лаьца дукхача районаша, областаша, краяша, республикаша, Iилмай учрежденеша, колхозаша еннеи къахьегамхой письмош тIа ювцаш йолеи предложенеш Iомаелга а хьокхама долча кердача юртбоахама артела Устава проект оттаелга а.

КОМИССЕ СОСТАВ:

Брежнев Л. И. (председатель) — КПСС ЦК Хьалхара секретарь.

Абдраимов К. — Киргизски ССР Ошски областа Ленински района Энгельса цIерахча колхоза председатель.

Абрамов В. А. — КПСС ЦК-арча ВПШ кафедра заведующи.

Адомавичюс В. Н. — Литовски ССР Капсукски района Черняховске цIерахча колхоза председатель.

Алексеев П. Ф. — «Сельская жизнь» яхача газета керттера редактор.

Андропов Ю. В. — КПСС ЦК секретарь.

Ахундов В. Ю. — Азербайджана КП ЦК хьалхара секретарь.

Бадалов Д. — Узбекски ССР Андижански областа парте Андижански райкома хьалхара секретарь.

Базуева Ф. Н. — Удмуртски АССР Завьяловски района «Россия» яхача колхоза комплексни бригада бригадир.

Беэк З-Р. А. — Эстонски ССР Тартуски района «Авангард» яхача колхоза председатель.

Белов А. Н. — Калинински областа Кашински района «Красный путиловец» яхача колхоза председатель.

Бешуля С. Е. — Донецки областа Марьински района «Октябрь» яхача колхоза председатель.

Бодюл И. И. — Молдаве КП ЦК хьалхара секретарь.

Буриев Д. — Туркменски ССР юрта боахама министр.

Бочкарев А. П. — Саратовски облисполкома председатель.

Бубновский Н. Д. — Украина КП Хмельницки обкома хьалхара секретарь.

Бузницкий А. Г. — Киевски областа Мироновски района Жданова цIерахча колхоза председатель.

Вашунов А. П. — Архангельски областа Холмогорски района «Новая жизнь» яхача колхоза председатель.

Верро Р. О. — Латве КП ЦК секретарь.

Воронецкий А. М. — Гродненски областа Свислочски района «Гвардия» яхача колхоза председатель.

Воронов Г. И. — РСФСР Министрий Совета председатель.

Вольтовский Б. И. — Украина КП Сумски обкома хьалхара секретарь.

Гайдар М. Л. — Полтавски областа Семеновски района Карл Маркса цIерахча колхоза звеньевой.

Гасанова Ш. М. — Азербайджански ССР Физулиновски района «1-гIа Май» яхача колхоза председатель.

Гвинджилия М. Б. — Грузински ССР юрта боахама министр.

Георгиев А. В. — КПСС Алтайски крайкома хьалхара секретарь.

Гиталов А. В. — Кировоградски областа Новоукраински района КПСС XX-ча съезда цIерахча колхоза тракторни бригада бригадир.

Глухачев Ф. С. — Харьковски областа Богодуховски районни юрта боахама производственни управлене начальник.

Глушко Б. В. — Молдавски ССР Оргеевски района «Вяца ноуэ» яхача колхоза председатель.

Головацкий Н. Н. — Алма-Атински областа Панфиловски района «Октября 40 шу» яхача колхоза председатель.

Горшков А. В. — Владимирски областа Гусь-Хрустальски района «Большевик» яхача колхоза председатель.

Григалюнас М. Ю. — Литовски ССР юрта боахама министр.

Гринько Ф. М. — Алтайски края Шипуонски района «Родина» яхача колхоза председатель.

Гришин В. В. — ВЦСПС председатель.

Гришин К. Н. — КПСС Рязански обкома хьалхара секретарь.

Гуреев Н. М. — Лугански облисполкома председатель.

Гусев Н. П. — СССР Госплана председатела заместитель.

Демиденко В. Г. — Новосибирски областа Татарски района «Сибирь» яхача колхоза председатель.

Демичев П. Н. — КПСС ЦК секретарь.

Долгов П. С. — Туркмене КП ЦК секретарь.

Дорошенко П. Е. — Украински ССР юрта боахама министр.

Дуванин В. Т. — ВЛКСМ ЦК секретарь.

Дусов И. — Узбекски ССР Хорезмски областа Хазараспски района Нариманова цIерахча колхоза председатель.

Егудин И. А. — Крымски областа Красногвардейски района «Дружба народов» яхача колхоза председатель.

Ефремов Л. Н. — КПСС Ставропольски крайкома хьалхара секретарь.

Заробян Я. Н. — Армене КП ЦК хьалхара секретарь.

Золотова В. И. — Тамбовски областа Покаревски района «Память Ильича» яхача колхоза керттера агроном.

Золотухин Г. С. — КПСС Краснодарски крайкома хьалхара секретарь.

Кавун В. М. — Винницки областа Бершадски района КПСС XXII-ча съезда цIерахча колхоза председатель.

Какабаев А. — Туркменски ССР Куня-Ургенчски района «Большевик» яхача колхоза председатель.

Капитонов И. В. — КПСС ЦК секретарь.

Карлов В. А. — РСФСР йолча КПСС ЦК бюро член.

Каулиньш З. М. — Латвийски ССР Огрски района «Лачплесис» яхача колхоза председатель.

Кацапир В. Ф. — Львовски областа Бродовски района «Прогресс» яхача колхоза экономист.

Кириленко А. П. — РСФСР-а йолча КПСС ЦК бюро председатела хьалхара заместитель.

Кнорр Н. С. — Лугански областа Краснодарски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза хьакхий ферма заведующи.

Кобчикова И. А. — «Крестьянка» яхача журнала керттера редактор.

Колеснев С. Г. — Тимирязева цIерахча юртбоахама Академе кафедра заведующи, ВАСХНИЛ академик.

Комяхов В. Г. — Украина КП ЦК секретарь.

Конотоп В. И. — КПСС Московски обкома хьалхара секретарь.

Косыгин А. Н. — СССР Министрий Совета Председатель.

Кулаков Ф. Д. — КПСС ЦК секретарь.

Кунаев Д. А. — Казахстана КП ЦК хьалхара секретарь.

Кэбин И. Г. — Эстоне КП ЦК хьалхара секретарь.

Кязимов Г. Х. — Азербайджана КП ЦК секретарь.

Латыпов Т. — Узбекски ССР Сырдарьински областа Баяутски района «Коммунизм» яхача колхоза председатель.

Лобанов П. П. — ВАСХНИЛ-а президент.

Лобанюк В. Е. — Белорусски ССР-а Министрий Совета председатела хьалхара заместитель.

Мазуров К. Т. — СССР-а Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель.

Максумов А. Н. — Таджикски ССР-а юрта боахама министр.

Малинина П. А. — Костромски областа Костромски района «Октября 12 шу» яхача колхоза председатель.

Мальцев Т. С. — Кур势ански областа Шадрински района «Заветы Ильича» яхача колхоза агроном-полевод.

Маркин И. И. — Оренбургски областа КПСС Алексеевски райкома хьалхара секретарь.

Махмадалиев М. — Таджикски ССР-а Восейски района Ленина цIерахча колхоза председатель.

Махрамов Д. — Туркменски ССР-а Керкински района «Коммунизм» яхача колхоза председатель.

Мацкевич В. В. — СССР-а юрта боахама министр.

Мацпвичюс К. А. — Литовски ССР-а Кедайнски района Каролиса Пожелы цIерахча колхоза председатель.

Машеров П. М. — Белоруссе КП ЦК хьалхара секретарь.

Мелконян М. С. — Армене КП ЦК секретарь.

Мельник Г. А. — Казахстана КП ЦК секретарь.

Мжаванадзе В. П. — Грузе КП ЦК хьалхара секретарь.

Микоян А. И. — СССР-а Верховни Совета Президиума член.

Мирзоев Г. М. — Азербайджански ССР-а Кахски района 26 бакински комиссара цIерахча колхоза председатель.

Мишов И. А. — Куйбышевски областа Кошкински района Тельмана цIерахча колхоза керттера бухгалтер.

Мишутин А. Н. — СССР-а Министрий Совета юкъе йодача юридически комиссе председатель.

Мяннин Х. А. — Эстонски ССР-а юрта боахама министр.

Назиров Н. — Таджикски ССР-а Регарски района Калинина цIерахча колхоза председатель.

Ногру-Водэ А. С. — Молдавски ССР-а юрта боахама министр.

Нуриев З. Н. — КПСС Башкирски обкома хьалхара секретарь.

Оболенский Н. П. — Ерригсоюзни юрта боахама экономика Iилматохкама института директор.

Овезов Б. — Туркмене КП ЦК хьалхара секретарь.

Оганесян Г. В. — Армянски ССР-а юрта боахама министр.

Орловский Н. П. — Могилевски областа Кировски района «Рассвет» яхача колхоза председатель.

Орагвелидзе М. Ф. — Грузински ССР-а Махарадзевски района Орджоникидзе цIерахча колхоза председатель.

Пельше А. Я. — Литва КП ЦК хьалхара секретарь.

Персистый А. И. — Херсонски областа Нововоронцовски района Ленина цIерахча колхоза партийни организаце секретарь.

Першин П. Н. — Украински ССР-а Iилман Академера академик.

Подгорный Н. В. — СССР-а Верховный Совета Президиума председатель.

Пожидаев В. П. — Омски областа Тюкалински района «Путь к коммунизму» яхача колхоза тракторист.

Полянский Д. С. — СССР-а Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель.

Пономарев Б. Н. — КПСС ЦК секретарь.

Посмитный М. А. — Одесски областа Березовски района КПСС XXI-ча съезда цIерахча колхоза председатель.

Прозоров П. А. — Кировски областа Куменски района «Красный Октябрь» яхача колхоза председатель.

Пряхин Т. С. — Московски областа Красногорски района «Ленински луч» яхача колхоза председатель.

Разумовский И. И. — Горьковски областа Чкаловски района «Авангард» яхача колхоза председатель.

Расулов Д. Р. — Таджикистана КП ЦК хьалхара секретарь.

Рашидов Ш. Р. — Узбекистана КП ЦК хьалхара секретарь.

Рогачев И. И. — Киргизски ССР-а Исык-Кульски района «Новая жизнь» яхача колхоза председатель.

Рогинец М. Г. — Казахски ССР-а юрта боахама министр.

Рогожин Е. И. — Липецки областа Измалковски района «Знамя Ленина» яхача колхоза ревизионни комиссе председатель.

Руданов А. П. — КПСС ЦК секретарь.

Руденко Н. П. — КПСС ЦК юртбоахама отдела заведующе заместитель.

Саиббаев Х. — Узбекски ССР Андижански областа Наманганскни района XXII партсъезда цIерахча колхоза председатель.

Сизов Г. Ф. — КПСС Кургански областа хьалхара секретарь.

Скоропанов С. Г. — Белорусски ССР-а юрта боахама министр.

Снечкус А. Ю. — Литва КП ЦК секретарь.

Соломенцев М. С. — КПСС Ростовски обкома хьалхара секретарь.

Сонин Г. И. — Калужски областа Козельски района «Россия» яхача колхоза председатель.

Строганов В. Г. — Латвийски ССР юрта боахама министр.

Суслов М. А. — КПСС ЦК секретарь.

Сущевская Е. М. — Молдавски ССР Новоанински района «Заветы Ленина» яхача колхоза бригадир.

Тарчоков К. Н. — Черсий-Балкхарой АССР Урвански района Ленина цIерахча колхоза председатель.

Томсон Р. Г. — Латвийски ССР Добельски района «Накотне» яхача колхоза председатель.

Трапезников С. П. — КПСС ЦК Iилман дешара заведенейн отдела заведующи.

Третьяков Т. К. — Краснодарски края Кореновски района Кирова цIерахча колхоза председатель.

Удачин С. А. — Землеустройства инженерий Московски института кафедра заведующи, ВАСХНИЛ академик.

Узунян А. Ш. — Армянски ССР Шамшадински района «К коммунизму» яхача колхоза председатель.

Уммуралиев М. — Киргизски ССР юрта боахама министр.

Устинов Д. Ф. — КПСС ЦК секретарь.

Усубалиев Т. — Киргизе КП ЦК хьалхара секретарь.

Ушанев Ф. С. — Эстоне КП ЦК секретарь.

Флорентьев Л. Я. — РСФСР юрта боахама министр.

Хованский Н. П. — Гомельски областа Гомельски района КПСС XXII-ча съезда цIерахча колхоза председатель.

Халилов М. Р. — Азербайджански ССР юрта боахама министр.

Хитров С. Д. — КПСС Воронежа обкома хьалхара секретарь.

Худайбердыев Н. Д. — Узбекски ССР юрта боахама министр.

Чайкин П. К. — Краснодарски края Усть-Лабински района юрта боахама производственни управлене начальник.

Чануквадзе Ш. И. — Грузе КП ЦК секретарь.

Чубаров А. П. — Киргизе КП ЦК секретарь.

Чухно А. В. — Ставропольски края Георгиевски района «Коммунистически маяк» яхача колхоза председатель.

Чхиквадзе В. М. — СССР Iилмай Академе пачхьалкхени правай института директор.

Шверник Н. М. — КПСС ЦК-арча партийни тIахьожама Комитета председатель.

Шелепин А. Н. — КПСС ЦК секретарь.

Шелест П. Е. — Украина КП ЦК хьалхара секретарь.

Шитиков А. П. — КПСС Хабаровски обкома хьалхара секретарь.

Шнуратов И. Ф. — ВЦСПС секретарь.

Щербинская Р. К. — Могилевски областа Шкловски районни юртбоахама производственни управлене начальник.

Щербицкий В. В. — Украински ССР Министрий Совета председатель.

Щетинин С. Н. — КПСС Иркутски обкома хьалхара секретарь.

ДИКА IАНГАРА ДОАХ ХЬАЙБАШ

КПСС XXIII съезда сийна социалистически яхье а баьнна овсаре къахьегаш ба Ножай - Юрта района Ханпаша Нурадилова цIерахча колхоза хьайбаш кхоабараш.

Дика Iангара даха лаьрхIад укхаза хьайбаш. Каст - каста хьоахаю Эскарханова Азман колхоза хьайбаш леладеча хьалха латтараштa юкъе. Дукха ха яц Азман ферме ена, хIаьта а хIанзале яйзай цунна ший халача, цхьабакъда сий долча профессе къайленаш.

Ха дIа мел йода опыт Iовра, болх дикагIа бара мел эшар а зувра. Iаьсий леладара говзал Iомаеш дукха новкъостал дир Азмана бригадира, зоотехника, кхыча хьайбаш леладераша. Азмана новкъостал деш дукха нах бар.

Хьайбаш леладара бокъонца вола мастер ва колхоза доаханга хьожаш вола Х. Абдулхакимов. Шийна ховр, дуккхача шерашка ше Iоаяь балха опыт дIаювц цо къонагIбараштa.

Эскарханова хала шу дар дIадахар. Дукха къахьега дийзар цун ше гIулакх ду хьайбаш цаI дIа ца къастийташ хьалкхедарай царна дулх тIакхетийтарай.

IБаьстани ахкани замалахь дукхагIа йола ха дажа дIалехкаш ара йоаккхар къонача хьайбаша.

Шортта моша доакъар хиларах дулх тIакхеташ дикка дегIадоагIар Iаьсий.

Ден распорядок телхаяцар Эскархановас.

Гурахьа итоган йир. Ерригача колхозе дараш санна дог гIоздоаккхаш дар цун хьокхамаш а. Хьайбаш леладеча хьалха латтарий мугIарашка эттар Эскарханова Азман. Ше гIулакх деш хинна 30 Iаса цаI ца къастийташ хьалкхедаьд цо. ХIара Iаьсанна дийнахьи буси 600 грамм дулх тIакхетар. Из дика толам ба.

ЦIенхаштта Iан кийчо йир ферма хьайбаш леладераша. Шоай ханнахьа хьайбай помещенешта ремонт йир. Хьайбаша Iа доаккхаргдолча дIатIадихьар дерриге гIожа доакъар, Iалашйир концентраташ.

Шелал хьатIаотташ базашка чусоцадир хьайбаш.

Юххьанце а дерригa хьайбаш цаI дIа ца къастийташ кхедара социалистически яхье а баьнна хьайбай продуктивность лох ца ялийтара берригa низ тIабахийтаб хьайбаш леладераша.

Дика Iангара доах цар хьайбаш. ГIожа а концентрированни а доакъар лу, хIаьта иштта минеральни подкормка а ю. **А. МАГОМЕТОВ.**

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ХАЛКЪА ТIАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

МИЛЛИОНАШ КИЛОВАТТ-САХЬАТАШ ЭЛЕКТРОЭНЕРГИ КХОЯЬЙ

Грозненскии Гудермесскии халкъа тIахьожама комитеташа вIаштIехьдаккха ха а ховш вIаштIехьдаьккхад халкъа боахаме электрически, йIовхала энергии доагори кхоме дIаахийтарах бола СССР Министрий Совета соцам кхоачашбар дуккхала тохкилга. Городскойн районнии комитеташка вIашагIъехкай энергетикаш, экономисташ, технологаш, производства хьалха латтараш шоашта юкъе баха йола комиссеш. Гроане дуккхала тохкам бара юкъе дакъа лоацаш ва 6 эзарнел тIех саг.

Грозерча химически комбинате, мехкдаьтта чакхдоахача заводе, производственно-товарни конторе, «Красный молот» яхача заводе, вагонии а локомотивни а депо, мехкдаьтта промыслашка, Гудермесерча Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа электростанце, шан заводе, локомотивни депо, коммунальни боахама городской отделе, кхыча предприятешка халкъа контролераша боахамхошта новкъостал даьд электрически йIовхалеи энерги кхоярa йоккхий резерваш пайда эца йолаялийтара. ДIадахача шера тIеххьарча шин бетта предприятешка кхояьй массехк миллион киловатт-сахьат электрически энерги. ХIаьта а цхьайолча коллективашка (56 участка механически мастерске, электромеханически заводе, № 7 йолча треста СМУ, Гудермесски кирпичкий заводе, бувзама 16-ча дистанце, кхычахьа) дуккхала тохкам белга тIехьадаьнна, ноябрь йистебоаллаш мара доладаьдац. Дукхача предприятешка кIоаргга тохкамаш дац энерги дIаахийтара нормашта, совгIа дIаахийтара бахьанаш гучадахац. Массаза а хилац электрически йIовхалеи энерги а доагор а кхомбоацаш дIаухийташ хилара общественни бехк белга, бехкебараш бехктокхаме увзац. Иштта, «Терек» яхача мебельни дахчах хIамаш еча объединене 1965 шера ноябрь бетта нормал совгIа 33 эзар киловатт-сахьат электроэнерги дIаяхийтай, № 2 йолча кирпичкий заводо — 38 эзар киловатт-сахьат, грамтресто — 59 эзар киловатт-сахьат.

Нохч-ГIалгIай АССР халкъа тIахьожама комитето могабаьб доагора-энергетически ресурсаш кхоме дIаахийтарах бола правительства соцам кхоачашбара лелама дуккхала тIахьожам лоаттабелга вIаштIехьдаккхара хьакъехьара гг. Грознеи Гудермесеи халкъа тIахьожама комитетий дика болх. Халкъа тIахьожама городской, районни комитеташтa а группашта а тIадиллад тохкамех боала пайда лакхбелга, ше къаьстта йола уйла дуккха а электрически йIовхалеи энерги, доагор кходелга Iалашдаьча хьалха латтача коллективай опыт юкъеяхьара тIа а ерзаеш.

КЕРДАЧА ШЕРА — КЕРДА КОТАЛОНАШ!

Республика промышленноста, транспорта, гIишлоний болхлой актива собранера

КЪАХЬЕГАМЕ ДЕБАДЕ ТОЛАМАШ

Республика, промышленноста, транспорта, гIишлоний болхлой актива собрани хилар самардийнахьа Грозне, КПСС обкома политически просвещене ЦIагIа.

1965 шера республика промышленноста предприятей, транспорта, гIишлоний балха итогий а 1966 шера — пятилетка хьалхарча шера паччахьалкхен плани социалистически декхараши кхоачашделга Iалашдара де дезарий а хьакъехьа доклад йир КПСС обкома хьалхарча секретара нов. **С. С. Апряткина.**

МалагIаш я 1965 шерара республика промышленноста, транспорта, гIишлошъяра предприятей итогаш, фу де деза 1966 шерара паччахьалкхен плани социалистически декхараши кхоачашделга Iалашдара — цу хьакъехьа маларра дийцар докладчика КПСС обкома хьалхарча секретара нов. С. С. Апряткина а пренешка къамаьлаш дьраша а.

— ДIадахача шера белгальъяина событеш хилар, — йоах докладчика, — шоай лоархIамга диллача исторически йола решенеш тIайийца парте Централььи Комитета мартовски сентябрьски Пленумаш хиларах. Цу решенешка хьежжа парте майрра, кIоаргга уйла я̀ь, Iилманца бакъъяь чакхйоаккхаш йолча экономически реформо керда шерра горизонташ хьеелл бухсоацаш тIаккхача лерхIачунга — коммунизмага бодача новкъа гIолла вай общество детIаккхувлара.

ЦIаккха а йиплургйоаца, дог тохадолийташ йола оагIув а хинна вай республика исторена юкъедахар 1965 шу. Из шу чакйдоалаш, семилетка кхоачалуш, халкъа боахам дегIаккхувлача толамаш дахарах Даьхен доккхагIа дола совгIат—Ленина орден елар Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республикана. Промышленносте, юрта боахаме хьалха латтарий йоккхача группана, Iилман культуран болхлошта Советски Союза орденаши медалаши еннай, хIаьта дикагIа белгалбаьннача республика къахьегамхошта Социалистически Къахьегама Турпал яха цIи еннай.

Уж совгIаташ — вай промышленноста, юртбоахама, Iилма, культура болхлой творчески къахьегама лакха мах бар, ленински къамий политика чакхъяккхара, хIара советски республика тоанреи йаьхий ярен, вай мехка дерригача халкъий цхьоагIон доттагIалли чIоагIдара денна, йиза йоакхо еш хилар хьахьокхилга.

Дукха а беркате а къахьийгад промышленноста, транспорта, гIишлошъяра предприятей болхлоша, республика промышленносто йоаккхача дерригача продукце боарам ворхI шера шозза лакхбеннаб. Цу юкъа республика промышленносто планал совгIа арахийцай 79 миллион совгIча сома маьха продукци, декхарах арахеца езар 75 миллион сома маьха мара йоацача.

Юкъера лаьрхIача промышленноста ерригa продукци шера дегIанхай 10,6 процент. Цунах ходаллал лакхденнай энергетика, машиностроене, химически промышленноста, вешта аьлча, технически прогресс белгалйоаккхаш долча доакъой продукце удельни дозал. Промышленноста цу доакъой продукци ворхI шера 157 процент лакхъеннай.

ТIеххоачашъяьй къахьегама овсарле лакхъяра задани а, из 1958 шерарчул 51 процент дукхагIа лакхъеннай.

Нохч - ГIалгIайчена лоархIамегIа йола семилетка итог я мехкдаьттаи газовии промышленность дIахо дегIакхувлар. Укх тIеххьарча шерашка республике хьайийлай мехкдаьттеи гази доалла дукхха перспективни моттигаш, мехкдаьтта доаккхилга вайцига ворхI шера дииза хIана деналап аьнна дегIаденад, хIаьта попутни газ йоаккхилга—ворхIазза. Семилетка заданеш 1964 шерре кхоачаш а я̀ь, вай мехкдаьттахошта дукха тIеххоачашийир из 1965 шу чакхдоалаш, хIаьта хIана КъилбасеДа Кавказе керттера моттиг дIалоац мехкдаьтта даккхаро. ВорхI шера планал совгIа яьккхай шийтта миллион тоннал дукхагIа мехкдаьттаи ши миллион кубометр совгIа мехкдаьттаца йоала гази. Цигтача белгалдаккха дезаш да, Нохч-ГIалгIайче доаккхача мехкдаьттага дIабода мах юкъера лаьрхIача мехка доаккхача мехкдаьттага бодачул итт процент лохагIа хилар. Алхха семилетка шерашка вайцига цхьа тонн мехкдаьтта яккхарга дIабода мах кхозза совгIа лохбеннаб.

Иштта дикача хьоккамашца чакхъяьккхар семилетка вай мехкдаьтта чакхдоахарашеи химикашеи.

Сихача темпашца дегIаух республике химически промышленность. Аьлча кхоачам ба, семилетка шерашка ерригa арахеца химически продукци 3-зза лакхъенна хилар, хIаьта Грозненски химически комбинате — 4,5-зза. Семилетка шерашка доккхий балхаш даьд ейгача, кхачан промышленноста кхыча доакъой болхлоша.

Семилетка керттера заданеш сийленца кхоачашъяьй машиннаькъа, автомобилий транспорта, бувзама, ейгача, хьу чакхйоахача промышленноста предприятей, халкъа боахама кхыча доакъой болхлоша.

Ерригa промышленни производство дегIайоалачеи къахьегамкой вахара культурно - бытовой хьалаш тоалечеи боккхача лоархIаме хилар республика гIишлошъеча организацей болхлой. Республика халкъа боахама капиталовложеней ерригa боарам ворхI шера 819 миллион сом хилар.

Уж дерригa толамаш даьхад къахьегамхоша творчески къахьегара, боахама кулгалдара боарам лакхбара, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша наха юкъе бу организаторски политико - кхетамеи болх чIоагIбара ларда тIа.

Къаьстта боккхача низаца яьржар социалистически яхь 1965 шера — семилетка тIеххьарча шера. БIарчча хьанйнача дIадахача шера валови промышленни продукци арахецара план ханал хьалхагIа кхоачашийр. Промышленни производства боарам 1964 шера боарамца нийсбича 10,2 процент лакхбеннаб — декхарашка лаьрхIа хинначул лакхагIа ба. Дикка тIеххоачашдаьд декхар къахьегама овсарле лакхъяра гIулакха а: республика промышленносте болх беча цхьан сага лоархIаш 0,5 процент яккха лаьрхIа хиннача метте шера из яьккхай планал 2,4 процент дукхагIа, хIаьта 1964 шера боарамца нийсйича — 7,2 процент.

Вайна карагIдаьннача эггара лоархIамегIа долча хIамаех цаI да ерригача промышленни предприятешка, транспорте, гIишлошъеча, халкъа боахама кхыча участкашка творчески, хьинарца, коммунистически хьисапе болх беш йола башха-дика кадраш, шоай гIулакха мастераш, производства новатораш хьалхийна хилар.

Республика халкъа боахам дегIаболабеча даькача толамий лард хилар партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеша наха юкъе баьча боккхача организаторски политически балхах. Городской районийи партийни комитеташ, Советий исполкомаш, облсовпроф а профсоюзий обкомаш а, юкхьанцара партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш, хIаьта иштта боахама кулгалхой а кIоаргагIа теркалъе баьннаб производство, говзагIеи хоадамболлашагIеи кулгалду цунна, коммунисташи предприятей ерригa болхлойи долаш долча кхоачамех, Iилмана, техникана, толашагIа йолча опыта карагIдаьннарех биззагIа пайда эцара, производства экономически эффективность лакхъяра оарцагIа а боахаш.

Теркал е мегаргйолаш я, масала, «Сунжанефта» НПУ цхьоалагIча промысла партийни организаце балха опыт (партбюро секретарь **В. М. Шамардин**). Производства лоархIамегIарча участкашка ба укхаза коммунисташ, ерригача производственни звеньяша вIашагIъехка а дика болх беш а я партийни группаш. Цхьа бахьан доацаш дац, промысла коллективо толаме болх бар, дIадахача шера план тIеххоачашъяр.

Дукххача предприятешкара коммунисташи комсомольцаши ба, массаза а яхар мо, дикача гIулакхашта юхь йолаераш, керда толашагIа мелдар чIоагIагIа хьаллоацараш, кхом боацаш, хьурмат доацаш доал дарца хьинаре къовсам лоаттабераш, къахьегамца, производстваца бокъонца коммунистически гIулакхаш леладара хьокхам гойтараш.

Промышленноста предприятешка, транспорте, гIишлошъеча теркам дукхагIа тIаахийта баьннаб технически прогресс сихъяра, керда техника, толашагIа йола технологи, автоматизацеи механизацеи средствашюкъехкахьара. Доклада тIа предприятей болхлой творчески хьинар айдалар хьахьокхаш дола дукхха масалаш доаладу.

Цхьабакъда, балха результатий мах а беш, толамаш белгал а доахаш, йоах докладчико, мукIарло ца дича даргдац производство дегIайоалаяра дукхха торонаш вай пайда ца эцаш йиса хилара, вай теркал ца деш диса хIамаш а кхоачамбоацараш а дукха хиннад, хIаьта из бахьан долаш республика промышленносто, транспорто, гIишлошъеча организацеша дизза кхоачашдаьдац шоашта хьалхашка оттадаь хинна декхараш. Масала, дIадахача шера вурийтта предприяти йисар республике валови продукци яккхара паччахьалкхен план кхоачаш ца еш. Царна юкъе—Грозненски химкомбинат, нефтемаслозавод, «Мединструмент», «Электроприбор» яха заводаш, Старопромысловски МалгIабикереи кирпиший заводаш, дулха комбинат, шекара завод, аьшкабетонни хIамаши конструкцеши ю Шалински завод, кхыраш.

Дукххача предприятешка хIанз а тIехьа лелаеш я планах арахеца лаьрхIача продукце цхьацадолча тайпашта зе а деш, фуннагIа даь а валови продукци арахецара план кхоачашъе гIерташ йола харцахьара практика. Уж а кхыдола а дерригa кхоачамбоацараш цIендаь дIадахара хIара предприяте, къаьстта а тIехьаюсачун, вахар чIоагIагIа теркал де, цар гIулакхаш кIоаргагIа тахка, боахама кулгалхошкара дукхагIа хьадехар, партийни организацей хьинари денали лакхде деза парте горкомаша, райкомаша. Предприятей бокъонаш дикка шеръеш, уж шоай лоIам тIа йоахаш долча кердача хьалашка партийни организацеша тIахьожам чIоагIагIа лоаттабе беза администраце боахама гIулакхашта, кхы а дукхагIа лакхбе беза производстверча гIулакхаштеи массе а хьокхама паччахьалкхен план кхоачашъяраи хьалхара коммунистийи ерригача болхлойи бехктокхам. Цу тайпарча гIулакхашца дIахо йодача хана машар хилийта мегаргбац. Арахеца хIамаш дикагIа, тешамегIа, дукхагIа яхаш хилийтар духьа лоаттабу къовсам хIанзарча хьалашка къаьстта а лоархIаме ба.

Капитальни гIирсаш хьалдечара керттера кхоачамбоацараш дувц докладчико дIахо. Ерригаш а хьайийцача семилетка заданеех лоархIабаьбац республика гIишлошъераш. Алхха 1964—1965 шерашка капитальни гIишлошка дIа ца дохийташ дисад 25 миллион сом, хьал ца деш дисад 44,6 эзар квадратни метр чуIе моттиг йола цIенош. ДукхагIа йолча гIишлошъеча организацеша дIадахача 1965-ча шера кхоачашъяьяц шоай производственни программаш. Масала, «Грозпромстрой» треста (управляющи нов. Сидоров, керттера инженер нов. Окошкин) бархI организацех генеральни договорех шера программа кхоачашъяь ши управлени мара яц: СМУ-11, СМУ-12. «Чечингсельстрой» яхача тресте (управляющи нов. Липей, керттера инженер нов. Льянов) ший низацца подрядни балха план кхоачашъяь СМУ-4 яха цхьа организаци мара яц.

МукIарло ца де йиш яц, материально-технически Iалашо во яро гIишлошъерий балха Iоткъам баь хилара. 1965 шера хан-ханнахьа гIишлошта цемент, хьу, кхыйола материалаш ца лоаттаеш моттигаш хиннай. Нн. Назарови Гайсумови керте латта Iалашон организацеш бокъонца оарцагIъялац гIишлонаш материалашца Iалашъяра гIулакха, уж дIа миштa ухийт хьожаш леттIа тIахьожам лоаттабац.

11 процент дукхагIа яккха езаш я промышленносте валови продукци. 1966 шера 16,1 процент дукхагIа яккха лаьрхIал валови продукци мехкдаьтта доахачеи газовии промышленносте, цунах мехкдаьтта 22 процент дукхагIа доаккхаргда, хIаьта попутнии Iаламеи газ — 34 процент дукхагIа, вешта аьлча укх шера цхьайтта миллион тонн мехкдаьтта даккха а 1820 миллион кубометр газ яккха а еза.

Шоана магарра декхараш Iалаьмате доккхий а, цхьабакъда, кхоачашдулургдолаш а да. Уж сийленца кхоачашдара «Грознефтъ» объединене ерригача коллективаша Iалаьмате дика, цIена, леттIа болх бе беза, бизза пайда эца беза дерригача кхоачамех. Къаьстта уйла тIаяхийтанза яргьяц тохкама балхашта, мехкдаьтта доалла керда горизонташ, белггала аьлча Октябрьски Гудермеси районашка мела лакхехьа мехкдаьтта доалла моттигаш гучаяхараи караерзаяраи. Старогрозненски майдатIара мела кIалхара, МалгIабикера, Вознесенскера, хIаьта иштта Старогрозненски районера а, юрски моттигаш юкъаяхараи караерзаяраи.

Мехкдаьттеи гази дукхагIа даккхара декхараш кхоачашдеча боккхача лоархIаме хила безаш ба тохкама тохаш дола бурув 170 эзар метр а йолаш 1966-ча шера 210 эзар метр бурув тоха декхарийла бола буровикаш. Юкъера лаьрхIача укх шера йоахача скважинай кIоаргал 4100 метрга дIакхоачаргда.

Укх шера валови продукци дукхагIа арахецаргья «Грознефтехимзаводы» яхача объединене предприятеша а. Къаьстта дукхагIа хьаергья парафин, дизельни доагор, продукце цхьадола кхы тайпаш. Йоккхий я пятилетка хьалхарча шера капитальни гIирсаш хьалдара перспективаш. 1966 шера 160 миллион сом совгIча капиталовложенеех пайда эца безаш, массехк йоккхий промышленни объект эксплуатаце дIаяла езаш, фуннагIа даь а чуIе цIенош, берий учрежденеш, культурно - бытовой гIулакхашта йола объекташ хьалъяра оттаяь планаш кхоачашъелга Iалашде дезаш ба гIишлошъераш.

Декхараш доккхий а, цхьабакъда, кхоачашдергдолаш а да. Докладчик дог тийша ва Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша областной партийни организаце кулгалца Даьхен ираз бахьан долаш беча балха тIа керда творчески толамаш доахаргхиларах, баха боагIача тайпара КПСС XXIII-ча съезда уж накъагIоргхиларах, пятилетка хьалхарча шера план а тIайийца социалистически декхараш а цар сийленца кхоачашдергхиларах.

* * *

Пренеех эггара хьалха къамаьл дир КПСС Грозненски горкома секретара нов. **Давыдова.** КПСС XXIII-ча съезда сийленца накъа баха кийчлуш Грознерча промыслай, заводий, гIишлошъерий коллективаша керда декхараш тIайийцалгеи, уж толамца кхоачашдара цар шоай ерригa низ оарцагIбаьккхалгеи белгалдаьккхар цо. Укх тIеххьарча хана дикка дегIаух городе гIишлош хьалъелга. Крупнопанельни методаца 11,5 эзар квадратни метр цIенош хьалдаьд. Болх бе йолаеннай нефтемаслозаводера атмосферно - вакуумни трубчатка, хьалъяьй аэровокзал, старосунженски хинисточникий хьалхара аргIа. Укх деношка дIачуеннай Чехова цIерагIа керда библиотека, 964 моттиг йола школа, кхыйола объекташ. Улицашка сийрда хилийтара реконструкци еш я, Ленина цIерахча улица тIа хьалъеш путепровод я, кхоачашдеш кхыдола балхаш да.

КарагIдийннача къахьегама толамех кхоачамбаь а ца Iеш укх шера кхы а дикагIа къахьега декхарийла я предприятей коллективаш, — аьлар нов. Давыдова. Къаьстта йоккхий торонаш я мехкдаьттеи гази дукхагIа яккха. Укх шера «Грознефть» объединене дIадахача шерарчул 17 процент дукхагIа даккха деза мехкдаьттеи гази, хIаьта вай городерча промыслашкара доаккха мехкдаьтта 34,5 проценти газ 29 проценти дукхагIа хургда.

Мехкдаьтта чакхдоахачеи химически промышленносте ассортиментах продукци арахецара план кхоачашъяц, установкаша планах лаьрхIачул совгIа ха йоаккх капитальни ремонте латташ, арахецача продукце дикал лоха я. Е йоагIача хьисапе йоакхояц мехкдаьттеи цох хьайоаха продукташи кIезигагIа йойтара. Шин шера «Старогрознефть» НПУ хьадоаккха мехкдаьтта миссел я семилетка шерашка зехьа доадъ мехкдаьттеи цуи продукташи. ДIахо йодача хана из ла мегаргдолаш дац. ГIишлош хьалъеча а нийслу дукха кхоачамбоацараш. Ший ханнахьа хьалъяь дIачулац нах чубаха цIенош, лоархIаме промышленни объекташ, дIадахача шерарча опыто хьахьокх укх шера дукхагIа гIишлон материалаш арахеца езилга. Масала, царех я етта кирпишк, гипсоплиташ. Укх шера арахеца еза 50 миллион совгIа етта кирпишк, 80 эзар квадратни метр гипсоплиташ, кхыйола материалаш. ГIишлой материалий управлении, гIишлошъю организацеши декхарийла я кирпишкаш еча заводашта сихагIа реконструкци а я̀ь уж шеръе, керда мощносташ балха юкъейоалае.

Крупнопанельни цIенош хьалде додаларца сихагIа хьалъяь яккха еза домостроительни комбинат. Крупнопанельни цIенош хьалдечара балхаш кхоачашду организаци хургья цох. ДIадахача шерарчул шозза дукхагIа цIенош хьалде-торо я цу прогрессивни методах. ХIанззе а деня цу торонех бизза пайда эца беза.

Чурча кхоачамех бокъонца пайда эцац машинаш еча, транспорта предприятешка, ейгачеи кхачани промышленносте. Уж гIулакхаш укх шера ца хилийтара хьинар кхо ца деш къахьега деза городской партийни организаце.

Хьамсарча парте XXIII-ча съезда сийленца накъа бахара городерча предприятеша социалистически декхараш тIайийцад хьалхарча квартала план съезд хьаеллача денга кхоачашъе. Московски ленинградски предприятей болам дог раьза хинна хьал а лаьца города къахьегамхоша лерхI укх шера планал совгIа 6 миллион сома маьха продукци арахеца, 18 миллион киловатт - сахьат электроэнерги кхое, массехк эзар тонн металл, доагор, кхыйола ресурсаш кхое. Городской партийни организаце цIерах тешам лу цо парте областной комитета шера план ханал хьалха кхоачашъяра города предприятей коллективаша хьинар кходерг ца хиларах.

Трибуна тIа, воал «Грознефть» объединене керттера инженер нов. **Стадников.** Мехкдаьтта дукхагIа даккхара чIоагIа лоархIаме да мехкдаьтта промыслашкара объекташ ший ханнахьа хьалъяь а яьха болх бе йолаялийтар, — аьлар цо. Цу гIулакха берригa теркам тIабахийта беза гIишлошъераша. Оалаш новкъа дале а укх тIеххьарча шерашка эггара тIехьа латтачарех я гIишлошъерий участок. Цу гIулакхо паччахьалкхенна чIоагIа зе деш хилар хьагойташ массехк масал доаладергда оратора. ДIадахача шера апрель бетта бурув теха даьлар № 48 йолча скважина. Из болх бе йолаелча, цо лургдар дийнахьи - буси 8 бIаь тонн мехкдаьттеи 280 эзар кубически метр гази. Коммуникаци хьа ца яр бахьан долаш хIанз а тIехьа болх ца беш я из скважина. «Старогрознефть» НПУ № 643 йолча скважина бурув теха даьннад, хIаьта а мехкдаьтта хьадаккха йиш йолаш дац. Цун керттера бахьан да керда мехкдаьтта парк хьалъяь ца ялар. ГIишлошъераш тIехьабусаш хилар бахьан долаш дийнахьи буси йовш йола газ 1760 эзар кубически метр я. Проектни документаци ший ханнахьа ца кхоачийташ хилар а белгалдаьккхар цо.

Укх шера кхоачашданза даргдоацаш лоархIамеи доккхийи декхараш латт вайна хьалхашка. ДIадахача шерарчул 1 миллиони 600 эзари сома маьха мехкдаьтта дукхагIа даккха деза укх шера. Проценташка диллача из хул 18 процент дукхагIа. Скважинашта 200 эзар метр бурув тоха деза къаьстта дукха МалгIабикеи «Старогрознефть» НПУ-и тохаш. Уж толамца кхоачашдара шоай низ кхоебергбац мехкдаьттахоша.

«Сунжанефть» НПУ партийни организаце секретара нов. **Круглова** дийцар карагIдийннача толамехи хьалхашка латтача декхарех лаьца. Семилетка шерашка планал совгIа даьккха мехкдаьтта 95 эзар тонни газ 67 миллион кубически метри я, аьлар оратора. Уж толамаш даха вIаштIехьдаьлар бурув деттараша шоай низ ца кхоебеш къахьегарах. Семилетка шерашка 36-негара 7-нега кхоачаш кIезигийр бурув тохача хула авареш. Наьха дошо кулгаша хьахьелла беркат да из. Къона коммунист нов. Касаков керте латтача коллективо дIадахача шера бурув тохара план 210,6 процент кхоачашийр, паччахьалкхенна кходир 163 эзар сом ахча. Иштта дика къахьийгар нн. Золин, Буняев, кхы дукха бараш керте латтача коллективаша.

Кхы а бехктокхамегIа декхараш да пятилетка хьалхарча шера хьалхашка эттараш. Лаьттан ченех бизза пайда эцара кхоачам боллаш хий хилийта деза тIоанашта низ тIалоаттабара. Серноводски майдан тIа мехкдаьтта гучадаьннад, бакъда из заводе дIадахийтара хьаянза яргйоацаш я керда нефтепровод. Из хьаяра болх чIоагIа мела лел. Заманкулеи Ачалкхеи яхача мехкдаьтта доаллача моттигашка аланца дийнахьи буси йоага газ 360 эзар кубически метр я. СихагIа газопровод ца юлле кхы а дукхагIа йоагаргья из. Кхо бIаь дезал ба квартираш эшаш, хIаьта укх шера гIишлош хьалъе ахча деннадац. Уж кхоачамбоацараш сихагIа дIадаханза даргдац.

Пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра инициатива дIайолаяраш ба тха мехкдаьттахой. Съезда сийна тIайийца социалистически декхараш толамца кхоачашдеш да. ХIанзалехьа планал совгIа даьккха мехкдаьтта 5 бIаь тонн совгIа да, хIаьта газ бIаь эзар кубически метр совгIа я.

ДIадахача шерашка даьха толамаш лакха да. Из дац керттердар. Керттердар да укх шера кхоачашде дезаш хьалхашка латта декхараш, аьлар Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода вокккагIволча оператора нов. **Иванова.** 1963-ча шера хьалъяь а яьнна хьайийцай изобутилен арахецаргдола Г-41 яха установка. ХIанзалца хьа товарни продукци арацехаш яц из. Цу хана деня цунна экспериментальни балхаш деш, реконструкци еш я. Ер шу дизалехьа болх бе йолаяла езаш я из. ХIанз а тIехьа доацаш да «Гипрогрознефть» института хьадала деза реконструкци яра эша документаци. Цунга хьежжа мара оборудованена заказ де йиш яц.

Мехкдаьтта промышленноста Ерригсоюзни Iилма - тохкама института де доагIа новкъостал дац из установка сихагIа болх бе йолаялийтара. Ши шу совгIа ха я дикалга хиллача боагIача боарамах оаха полиэтилен ца доаккха. Цун дикал лакхъяра Iилма - тохкама институтий коллективаша тхона деш а новкъостал дац. Завода капитальни ремонт яра ахча хьахецац, къаьнача оборудоване леттIа болх бац. Цо чIоагIа тIехьатет болх. Ший къамаьл чакхдоалаш завода коллектива цIерах цо дош делар шера плани съезда сийна тIайийца декхараши толамца кхоачашде.

Дош лу КъилбаседА - Кавказа Грозненски машиннаькъа отделене профсоюзни организаце председатела нов. **Дьяченкона.** Тха отделене чуйоагIа предприятеш, йоах цо, рентабельнии паччахьалкхен план кхоачашъеши я. Укх шера хьалхашка латта декхараш кхоачашдара низи хьинари кходергдац тха коллективаша. Укх шера дIа-юха кхухьа мухь 70 процент дукхагIа хургба. Къахьегама овсарле дикка лакх а еш дIаюха хьоча мухьага дIадодар 7 процент лохдергда. Цудухьа дIадахача шерашка балха тIа нийсденна кхоачамбоацараш сихагIа дIадаха деза. Ассортиментах продукци дIакхахьара план толамца кхоачашъяра хIанзчул тIехьагIа КъилбаседА - Кавказа машиннаькъа кулгалхоша хьаяхкийта езаш дукха цистернаш я. Цу даькъе парте областной комитетагара новкъостал эш тхона. Тха коллектив дог тийша я хьалхарча квартала плани шера плани ханал хьалха кхоачашъергхиларах, йоах оратора ший къамаьл чакхдоалаш.

«Чечингсельстрой» треста чуйоагIача № 101 йолча дIа-юха лелача механизированни колонна участка начальника нов. Висаитова дийцар дIадахача шера хиннача кхоачамбоацарехи уж дIа а даьха укх шера кхоачашде дезача декхарехи лаьца. ДIадахача шера хьалъяь а яьха дIачуяла езаш хинна дукха объекташ йисар хьалъяь ца йоалаш, йоах оратора. Цун керттера бахьан да гIишлош хьалъеча болх нийса вIаштIехь ца баккхар, кхоачамболлаш квалифицированни болхлой ца хилар, механизаци яра е йоагIа терко ца яр, кхыдараш.

Тха болх леттIа дIа ца бохийташ дарех цхьа бахьан да эшшача боарамах етта кирпишки гипсоплиташи ца хилийтар. Масала, укх январь бетта тхона хьаяйта езаш хинна етта кирпишк 1,6 миллион яр, хIаьта треста хьаяйтар 8 бIаь эзар мара яц. Шу доладелча деня уж санна гIулакхаш хилча план кхоачаш ца яр кхерам болаш да. ГIишлой материалаш ший ханнахьа хулийталга хиланза даргдоацаш да. Ший къамаьл чакхдоалаш цо белгалдаьккхар шера планах лаьрхIа объекташ ханал хьалха хьалъяь а яьха гIишлошъераша дIачулургхилар.

Трибуна тIа воал Нохч - ГIалгIай АССР-а Министрий Совета Председатела заместитель нов. **Сухин.** Активе къамаьл даьча тайп-тайпарча викалаша санна дIадахача шера хиннача кхоачамбоацарехи, пятилетка хьалхарча шера хьалхашка латтача декхарехи даьца дийцар цо.

Нов. Сухина белгалдаьккхар укх шера дIадахача шерачул 6,7 процент дукхагIа промышленни продукци арахецаргхилар, наха бытови гIулакхаш 14,7 процент дукхагIа дергхилар, хIаьта юртбоахамашка — 56 процент. План кхоачаш ца еш цхьаккха предприяти хила йиш яц укх шера, — аьлар цо.

КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенешка хьежжа Нохч - ГIалгIай АССР-е вIашагIъехкай моттигерча промышленностеи бытови гIулакхашдареи министерстваш. Иштта НохчГIалгIай АССР-а подчинене ба хьун боахам а. Цар арахеца продукци хургья 60 миллион сома маьха. ГIишлош хьалъеча дукха кхоачамбоацараш хилар белгалдаьккхар ораторо. ДIадахача шера тIадиса паччахьалкхен декхараш укх квартале тIера дIадаха декхарийла я хIара предприяти. Ерригача предприятеша керда социалистически декхараш тIайийцад хьалхарча квартала плани шера плани ханал хьалха кхоачашъяра. Уж кхоачашдара ерригa шоай торонаш оарцагIъяха еза предприятей коллективаша.

МалгIабика мехкдаьттахошта карагIдийннарехи цар де лерхIарехи дийцар КПСС горкома секретара нов. **Сурхоева.** Лакхача къахьегама толамашца чакхъяьккхар ворхI шера план предприятей коллективаша. Уж къахьегама темпаш кхы тIа лакхъе лерхI предприятей болхлоша кердача пятилетка шерашка.

Духхьала 1966-ча шера 22,5 процент дукхагIа доаккхаргда мехкдаьтта дIадахача шера даьккхачул, хIаьта газ — 15,6 процент. Укх шера тоха деза бурув 42950 метр я, цох эксплуатационни хургья 7100 метр. Уж балхаш толамца кхоачашдара керда социалистически декхараш тIайийцад.

Укх шера шоллагIча квартале «Малгобекнефть» НПУ коллектив кердача планироване системага яргья. Цу гIулакха кийчо е еза. Кердача системах миштa болх бе беза хойташ йола хьадда положени яц, из бахьан долаш из болх мела лел. Цудухьа кердача хьалашка болх бара йола детализаци сихагIа яр дийхар цо. Укх шера ерригa предприятеш рентабельни хилийта лерхI оаха. Цу гIулакха чIоагIа лоархIаме да чурча кхоачамех бизза пайда эцар, хан-ханнахьа технико - экономически анализ яр, кхыдараш.

Укх деношка болх бе йолаеннай трапни установка шоллагIа аргIа. Цо вIаштIехьдалийтар мехкдаьттаца хьайоагIача газах дикагIа пайда эца. Дукххача скважинашка аланца йоагаш хинна газ хIанз дIаяьннай. ХIаьта а дукха я аланца йоага газ. Бори-Су яхачара компрессорни станци болх бе йолаелча кхы а 150 эзар кубически метр газах пайда эцаргба. ЦхьоалагIча феврале болх бе йолаяла езаш я из станци. Ерригa теркам тIабахийта къахьега деза гIишлошъераша Вознесеновски газобензинови завод сихагIа хьалъяь яккхара.

«Грозпромстрой» треста СМУ-2, № 8 йолча гIишлон участка базе вIашагIйолла еза гIишлошъю организаци. Цул тIехьагIа вIаштIехьдаргда МалгIабике гIишлошъерий кадраш кийчъе. Кхычахьара хьахкувла безаргбац болхлой. Цо дикка пайда бергба паччахьалкхенна. Шера плани хьалхарча квартала плани ханал хьалха кхоачашъяра къахьегама нахте эттаб города къахьегамхой.

Укх тIеххьарча шерашка дукха хувцамаш хиннад тха швейно - трикотажни объединене балха юкъе, аьнна дIадоладир ший къамаьл объединене партийни организаце секретара нов. **Худолей.** Саратовски методах технически отдела тIахьожам боацаш болх беш эзараш нах ба хIамаш тегараштa юкъе. Царех я Ушакова Мария, Бирюлькина Зина, нов. Грищенко, кхы дукха бараш.

1966-ча шера цхьоалагIча январе дена эргаьккхай объединене балха структура. ЦхьоалагIча филиалагара дIа мел иккхача филиалех керттерча фабрика хIамаш тега цехаш яьй. Керттера производственни процессаш кхоачашъю головной фабрике. Цига хьа а доахаш цехашка тега дIакхухьийт баркъаш. Из бахьан долаш дикагIа вIаштIехьдоал тIахьожам лелабе. Цудухьа дукха кIадаш кходу.

Арахеца продукци дунен дикагIйолча стандарташка кхачийтара боккха къовсам лоаттабу объединене болхлоша. Халача балхашта механизаци ергья. Прогрессивни методаш балха юкъе а кхухьаш лакхйолийтаргья болхлой къахьегама овсарле, цар алапи. Шера план 15 ди хьалха кхоачашъе лерхI оаха, хIаьта квартала план а ханал хьалха кхоачашъеш сийленца накъа гIоргда хьамсарча парте съезда.

Январь бетта 20-ча дийнахь хиннача актива собране дIадахача шера даьча балхий итогаш а еш керда социалистически декхараш тIайийцар Нохч - ГIалгIай автоуправлене коллективо, — аьлар автоуправлене начальника заместитела нов. **Тучаева.** Цига белгалдаьхад къахьегама овсарле лакхъяра, дIа-юха кхухьача мухьага дIадодар лохдара де дезараш. Транспортникаша лерхI дIадахача шера балха юкъе нийсденна кхоачамбоацараш дIа а даьха пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъе. ХIаьта съезда сийна укх квартала план 28-ча марта кхоачашъе социалистически декхараш тIайийцад оаха. Уж хIанз толамца кхоачашдеш да.

Заводской района комсомольцашеи кагирхошеи ворхI шера план кхоачашъеча хьинаре дакъа лоацараш хиларах дийцар ший къамаьл деш ВЛКСМ заводской райкома секретара нов. **Нотова.** Района комсомольцаша кагирхоша хьинаре дакъа а лоацаш дIадахача шера паччахьалкхенна кхойир 45 миллиони 20 эзари киловатт - сахьат электроэнерги, 302506 тонн мехкдаьттеи цуи продукташи. Хьагул а даь паччахьалкхенна дIачуденнад 1086 тонн тиша аьшк. Балха юкъе йихьай 489 эзар сом паччахьалкхенна пайда бу 1500 рационализаторски предложени.

КПСС XXIII-ча съезда сийленца накъа дахара промышленни предприятешкарча болхлошца цхьана социалистически яхь йоаржаь къахьегаш ба комсомольцаши кагирхойи. Района промышленноста, гIишлоний, траспорта организацеша дош деннад укх квартала план съезд хьаеллача денга кхоачашъе, хIаьта шера план 25-ча декабре кхоачашъе.

Шера планал совгIа арахецаргья 5 миллион сома маьха продукци, къахьегама овсарле лакхлургья цхьа процент. ВЛКСМ 15-ча съезда сийна № 35/11, 39/40 йола установкаш хьалъеча гIишлошъерашта шефство лелаергья комсомольцаша. Иштта новкъостал дергда химически комбинате лоархIаме объекташ хьалъеча.

«Красный молот» яхача завода керттерча инженера нов. **Ларионова,** дийцар мехкдаьттахошта арахеца продукци дика хилийтара шоай коллективо лоаттабача къовсамах. ДIадахача шера хьалъяь яьлар гIона процессай блок, пульсирующи конвейер, кхыйола объекташ. ХIанз уж караерзаяра балхаш деш да.

Укх шера шоллагIча квартале кердача планироване хьалашка болх бе йолалургья тха коллектив. Из керда гIулакх да. ХIанз Москверчеи Ленинградерчеи предприятей опыт йовзаш я тха коллектив.

Тха заводо арахеца продукци рентабельни я. ДIадахача шера паччахьалкхенна баь пайда 4 миллиони 9 бIаь эзари сом да. Кердача планированега завод яьлча лакхлургья материальни поощрене фонд, шеръе вIаштIехьдаргда производство. Заводо чот яьй цу гIулакха. Из кердадар производства юкъе дихьача вIаштIехьдаргда завода болхлошта материальни поощрени е, жилищно - бытово хьалаш тоаде, социально - культурни мероприятеш кийчъе. Укх шера дукхагIа арахецаргда лоаладаь чон, болат. Кердача планироване системах болх баро дIадехараш а керда да. Къахьегам вIаштIехьбаккхара мероприятеш кийчъе еза, учет лелае еза, кадрай говзал лакхъе еза, кхы балхаш де деза.

Активе дакъа лоацаш хиннараша массавар раьза а волаш тIайийцар 1966-ча шера дола социалистически декхараш.

СУРТА ТIА: республика промышленноста, транспорта, гIишлоний болхлой актива собране дакъа лоацаш бараш перерыв йолча хана.

МАССАЗАРЧА КОМИССЕЙ—ДАИМ ТЕРКО

1965 шера март бетта моттигерча Советашка хоржамаш хинначул тIехьагIа МалгIабика горсовета состав тоъал кердаьлар. Паччахьалкхенна доал дара школа якккха болабелар къона депутаташ, дизза гIулакхаш хьакарайийцар. Ховш да, укх тIеххьарча хана Советий массазарча комиссей балха лоархIам лакхбара, цар бокъонаш шеръяра, гIулакхаш тоадара мел терко ю.

Уж ба Iаьдала органаштеи бахача нахаи юкъера бувзам лоаттабеш бола городской Совета тешаме гIончий. Цудухьа тхоай хьалхарча сессе массазара итт комисси вIашагIъеллар оаха производственни принципах, вешта аьлча цар тIахьожамо чулоац боахамеи культураи моллагIа цаI е массехк дакъа. Царна юкъеболх беррига депутаташ. Цар балха юкъеэзаб дуккха активисташ, специалисташ, интеллигенце викалаш.

Коммунистически общество хьалъеча моттигерча къахьегамхой депутатий Советий лоархIам лакхбаро, цар бокъонаш шеръяро йиш хилийтар керда массазара а комиссеш вIашагIйохка. Масала, укх тIеххьарча хана тха хьахиннай социалистически законность кхоачашъярга, общественни порядок лораярга хьожаш йола комисси—председатель депутат нов. Приступов Ренижан Семенович. Цо Iомабу горисполкомерча ший лоIамерча халкъа дружинай, новкъостий судий, административни наблюдательни комиссей болх, уж хьож предприятешка, учрежденешка, колхозашка, совхозашка, кхычахьа законаш кхоачаш мишта ду.

Хьалхара сесси чакхъяьнначул тIехьагIа массазарча комиссей председателашца семинарски занятеш а яь, цига оаха дийцар массазарча комиссей декхараш, бокъонаш, цар балха керттера формаш, планаш, сессе оттаде кийчдергдола дешаш, къахьегамхой жалобаши заявленеши къоастаяр, и. кх. дI.

Семинарски занятешка бийхар хьалхагIа хинна массазарча комиссей председателаш, цар йийцар шоаш Iомаяь балха опыт. Циггача, шоай заседанешка, массазарча комиссеша квартале шоаш дергдолчун план оттаю, къоастаду цу планах маца, хьан, фу дергда.

1965 шера июне горсоветеи еррига юртий Советийи депутаташ гул а баь, «Депутата ди» чакхдаьккхар горсовето. ВIашагIкхийттача депутаташа ладийгIар КПСС горкома хьалхарча секретара нов. Д. П. Саькос «КПСС ЦК мартовски Пленума решенешка хьежжа моттигерча Советашта хьалхашка эттача декхарех», горисполкома секретара нов. Р. А. Червовас «Депутатий бокъонехи декхарехи, цар балха формехи методехи» яьча докладашка. Цул тIехьагIа массазарча комиссешта юкъебоагIа депутаташ къаьст-къаьстача группашта бекъабелар, царца практически семинарски занятеш йир семилетка тIеххьарча шера болх мишта вIаштIехьбаккха беза дувцаш района бехктокхамерча болхлошеи исполкома членашеи къамаьлаш а деш.

Из бахьан долаш массазара комиссеш дикагIа дакъа лаца яьннай боахами культуреи дегIакхувлара дешаш къестадеча, нах баха моттигаш тоаеш предприятеша, учрежденеша, организацеша беча балха тIахьожам лоаттабеча, коммунальни гIулакхаш деча предприятей, медицинскии культурно-бытовойи учрежденей, школай болх тоабеча. Цар шоай балха юкъеэзаб специалисташ, хIара комиссе ший актив вIашагIтехай.

Масала, юрта боахамеи юртбоахама продукташ кийчъяреи комиссе председатела нов. Энгиноев Яне Йотас производственни управлене керттерча агрономаца нов. Е. В. Винникаца «Кавказ» яхача колхозеи «Ингушский» совхозеи юртбоахама техника дIаоттаяь мишта лоаттаю хьожаш тохкам белга вIаштIехьдаьккхар. Тохкам беча хана гучадаьккхар «Кавказ» яхача колхоза цхьоалагIча бригаде юртбоахама техника, къаьстта а тIехьатунса инвентарь дIаоттаяь во лоаттаеш хилар.

«Ингушский» совхоза цхьоалагIча, кхоалагIча отделенешкеи йиълагIча бригадеи цIенъянзеи даьтта хьакханзеи яр сеялкаш, нохараш хоттала латтар, силос хьокхача комбайнашта кIал хIамаш оттаяьйцар, цIенъянзеи даьтта хьакханзеи яр, оасаш хьаьхьаяцар, и. кх. дI.

Отделенейи бригадайи кулгалхошта бехк бир, хIаьта гучадаьнна хIамаш цу коллективашта юкъе дийца а дийца, уж дIадахара ханаш оттайир.

ШоалгIа тохкам беча хана дукхагIа йола техника цхьалхаяьккха а лаьрхIа цу гIулакха къоастаьчеи цIенъяьчеи майдашка дIаоттаяь а яр.

Комиссе хьожар фу Iалашдаьдий а из дIаоттадаь мишта лоаттаду а, гуйран-Iан замалахьа доахан чулоаттаду отараш кийча дий, оасарах кхаш цIенделга мишта вIаштIехьдаьккхад, кхыча дешашка.

Царех дукхагIдараш исполкома членаш а юкъе болаш йолча комиссе заседане дийцад, цига увттаяьй гучадаьнна кхоачамбоацараш дIадоахаргдола ханаш наькъаши. Ше хьалханка оттадаь декхараш мишта кхоачашду хьеж комисси.

Теркалъе мегаргйолаш я унахцIено лораяреи социальни Iалашони гIулакхашта йола массазара комисси—председатель нов. Яндиева Исмайлий Софья. Цу комиссе бувзам лоаттабу юрта Советий массазарча комиссешца, пенсионерий советаца, хIаьта из бахьан долаш комиссей бувзамаш чIоагIлу, йIаьхегIа хул цар балха опыт.

Штате йоацача унахцIено лораяра отделаца цхьана (заведующи нов. Раков Геннадий Михайлович) цар сессе е исполкоме дувца дешаш кийчдеча хана хьалхагIа уж комиссе заседане дувц, цул тIехьагIа массазарча комиссе балхах лаьца доклад ю. Цу комиссе членаша хан-ханнахьа тохкамбу социальни Iалашон отдела, города а юртий а медицински учрежденей балха, къахьегамхошта медицински гIулакх мишта ду хьож. Цу комиссе горисполкома хьалхашка увттадеча дешаех цаI дар кхайкор долча наха медицински гIулакх дарах дола дош.

Исполкомо из дош хьал а лаьца, республика Министрий Советаца цхьана бакъахьарча оагIорахьа къоастадир, хIаьта 1965 шера 1 январе денз Советское яхача юрта 35 менги оттабергбола тубстационар хьа а йийлар.

Культурно-просветительни балхага хьожаш йолча массазарча комиссе (председатель нов. Пущина Мария Степановна) тIахьожам лоаттабу исполкомеи культура отделеи решенеш кхоачашъяра.

Массазарча комиссе практически новкъостал ду библиотекай, художественни самодеятельноста болх тоабара дакъа лоац культура учрежденей районни семинараш кийчъечеи чакхйоахачеи, новкъостал ду культура учрежденеш хьажарга кийчъеча.

Белгалдаккха дезаш да, тха культура учрежденешта Нохч-ГIалгIай АССР культура Министерства дика новкъостал деш хилар, белггала аьлча, дIа-юха лела «Кубань» яха автоклуб еннай района, Долакоарча культура ЦIенна капитальни ремонт е ахча хьожадаьд. Цхьабакъда, бюджетера хьежадеча ахчо кхоачамбац района культурно-просветительни учрежденеш хила еззача тайпара тоаяра.

Цу комиссе инициативах доахан кхоабача «Алханчуртский» совхоза директора нов. Льянов Орцхой Ахьмада керда помещени тоа а яйта, цига дIачуяхьийтар Кердача редантера библиотека.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо ладийгIар общественни организацешца беча балха практиках тха горисполкомо луча отчетага, хIаьта тха кхоачамбоацараш нийса белгал а даьхар.

ХIанале царех дукхагIа дараш дIададьхад, массазарча комиссей бокъонаш шеръяра торонаш лохаш я исполком хIанз исполнительни органий отделаша къестадеш дола дешаш, юххера а, царга къестадайта дIателар духьа. Масала, халкъа образоване гIулакхашта йола массазара комисси (председатель нов. Гейко Раиса Васильевна) хIанзале а хьежай № 4 йолча школе-интернате бераша дешарах боахача маьхах мукъабахара дешага, хIаьта цунах шийна хетараш исполкома заседане дIачу а деннад.

Шийн деррига практически гIулакхаш массазарча комиссей, берригача депутатий, общественноста новкъосталца чакхдоах къахьегамхой депутатий городской Совета исполкомо. Иштта дешаре тхо лоархIадергда цар боахами культуреи дегIакхувлара даькъе тхона хьалхашка оттадаьча декхарех.

Исполкомо даим комиссешта йовзийт шоай балха планаш, пачхьалкхеи органий решенеш, хьал а лоац, мога а ю комиссей пайданера инициатива, цар викалаш шоай заседанешка хьех царга шоай балха дешаш дувцача дакъа лацийтар духьа. Совещанешка оаха чулостаю комиссей балха практика, хIаьта комиссей членаша шоай балха опыт дIа-хьа оац.

Тха Советий декхар да городской партийни организаце кулгалца къахьегамхой айлуш латта хьинари творчески инициативеи хьаллацар, КПСС XXIII-ча съезда сийна лаьца социалистически яхь планови задане кхоачашъяра, продукце дикал тоаяра, деррига экономически хьокхамаш тоадара тIаерзаяр.

С. ГОСТЕМИРОВ,
къахьегамхой депутатий МалгIабика городской Совета председатель.

Сийлахь-воккхача эрсий писателасатирика, революционни демократа Михаил Евграфовича Салтыков-Щедрина (1826—1889) эрсийи дунени литература юкъе сийлахьа моттиг лоац. Салтыков-Щедрин хала ваьхав. Бера хана денз крепостнически порядкаш гоамъеннай цунна. Цунна гоама хиннача пачхьалкхен учрежденешка цо даьча гIулакхо йовзийтар Салтыков-Щедрина цу эпохера общественни отношенеш, массе тайпарча наьха социальни психологи. Н. В. Гогола, М. Ю. Лермонтова творчествашá дезадалийтар Салтыков-Щедрина литература. Писатела уйлаш вIаштIехьаяхара влияни яьй В. Г. Белинске, французски утопически социалистий идеяша, Петрашевске кружоко.

Салтыков-Щедрина произведенеша хьахьонх Россе крепостной строй йохаеш латтари цун метта капиталистически отношенеш отташ хилари. Йоккхеи тайп-тайпареи я писатела литературни наследи: романаш, повесташ, «Губернски очеркаш», «Цхьан города истори», «Господа головлевы», «Пошехонски старина», «Помпадуры помпадуши» «Благонамеренни речи» дувцарийи фаьлгийи сборникаш, сатирически очеркай циклаш, литературно-критически статьяш, «Смерть Пазухина», «Тени» яха пьесаш, кхыяраш. Ший творчестве цо къахетам боацаш гучаяьхай крепостничество, эгIазло кхайкаьй капиталистически оакхараштеи либералаштеи, бегдоахар деррига баьдедар, харцахьдар, тIехьадисар. Писатела хьакхеллай къаьггача образий бIарчча галерей, царца цо хьахьеккай хоарцо, карьеризм, моттийта хьесталураш, бюрократизм, тийша болх. Нах тоIабаь лоаттабераштеи эксплуататораштеи Салтыков-Щедрина духьала оттаваь цхьацха дог дола эрсий сагкъахьегамхо, хьахьеккай цун творчески энерги, хьаькъал, маькарло, хьисап. Салтыков-Щедрина хьахьеккхад ше цIи хеза вола литература критик, теоретик, боккъонца вола публицист, талантливи редактор, къонача творчески низий организатор хилар. Писатела-реалиста традицеш дIахо йихьар ший творчестве А. П. Чехова, А. М. Горьке, В. В. Маяковске, Д. Бедне. Наха юкъерча дIаяхача замах юхедисача ийрчача гIулакхашца къовсам лоаттабара тахан а новкъостал ду Салтыков-Щедрина сатира, кердача сага кхетам лу.

МАССА ХАНА ХЬАЛХА

Эттара хьалха Шаьла района Ленина цIерахча колхоза ферма балха ера Тазбаева Кхокха.

Доаркаш шек бар цунна ферме болх булургхиларах.

— Йодаргья. Ший ха а йоаергья доахан а толхадергда, — йоахар цар. Цхьабакъда, Кхокха яда дага яцар. Еррига уйла тIа а йохийташ болх бе лаьрхIар цо.

Хала дар юххьанца. Доахан дийттачул тIехьагIа дIа-юха хьоаде ца могаш лазар пIелгаши юкъи. Шоай доахан дийтта баьлча шийна новкъостал де лаьрхIа доаркаш хьатIабаьхкача Кхокхас оалар:—баркал, айса деттаргда аз».

— ХIаний хьо сел кура?

ХIама алацар Кхокхас. Кастта доаркашта шоашта гучадаьлар из курал а йоацаш къахьегам безаш хилар долга. Ший болх сихагIа Iомабар духьа деррига ше дора цо. Цa ховр балха говзал йолча доаркашка хеттар.

Пкъа Iуйрийна ферме хьабаьккача доаркашта бIаргаййра белацен новрацен доахан латта моттиг цIенъеш йоалла Кхокха.

— Iа фу леладу? — аьнна хаттар дир цар.

— Доахан латта моттиг цIенъеш йоал-кх, — аьлар Кхокхас шийна даьнна хьацар дIа а доаккхаш.

— Оаха кхаь-диъ дийнахьа мара мича цIенъю. Из харцахьа да.

Цу хана денз массе хана а цIена хулар хьайбаш латтача. КIир техача пенаша еррига помещенеш сийрдагIа, паргIатагIа хетийтар.

Iурра денз сарралца ферме хулар Кхокха, хIаьта сарахьа цIаеча хьалха латтача доаркай, хьайбаш леладерий опытах лаьца язъь газеташ тIареи журналаш тIареи статьяш еш. Керда мел дар ший балха юкъе доаладора.

— Хьох-м кастта профессор а хургья, — бегаш бу доаркаща. — Профессор ца хуле а дика доаркам хургья, — жоп лора цо.

Ше аьнна кхоачашдир Тазбаевас. Дукха ха яладехьа дикагIа йола хьайбаш леладер хилар цох. ХIанз хьалха Кхокха Iомаеш хиннараш шоашта ца ховш дар хатта ух из йолча.

Гучаяьккхар йоIо ший къайле. Цу ферме доаркаша дийнахьа кхозза декх доаханна доакъар. Из цар мел дуъ хьежац, хIаьта доакъар дукха а долаш доахана из херж, хьаь чура аратувс. Цудухьа дIадиллача доакъарах кхоалагIа дакъа когашта кIала а дода, юхе а дус. Из деррига гуча а даьккха Кхокхас лаьрхIар, дийнахьа кхозза дуллаш дола доакъар кIезиг-кIезига дуллаш пхезза дилла. Болх дукхагIа хуле а доакъарах юхедусар кIезигагIа хул, хIаьта дийнахьи буси хIара Iатто 2 килограмм дукхагIа шура лу. Сиха хьаллаьцар кхыча доаркаша из пайдане гIулакх.

Даим йоакхо ю Тазбаевас доахан дIайха Iангара дахара, царна шортта доакъар хилийтара. Ханнахьа ремонт яь хул цар ферме доахан латтача помещенешта. ХIаьта нагахь ремонт е саг воацаш бисача мах а боацаш шоаш ремонт ю доаркаша хьайбай помещенешта.

Дукха ха йоаньй Кхокхас шийна ховр доаркашта хьехаш. ХIанз цо Iома а баь дика болх беш ба Белалова Элиса, Айдамирова Минга, кхыбараш а.

ХIара дийнахьа кхоачашъю ферма шура якххара план. ДIадахача шера 10 октябрь хьатIакхоачашкхоачашйир доаркаша пачхьалкхенга шура йохкара шера план. Шийна тIачIоагIъяьча доахана группах хIара беттача Iаттагара планах 1500 килограмм якха езача 2600 килограмм шура яьккхай Кхокхас.

Лакха мах баьб Дай-мехко хьалха латтача доахан леладеча Тазбаева Кхокхий къахьегама — Ленина орден еннай цунна.

Ю. ВОЛОГИН.

Оренбургски область. Гаерча горнообогатительни фабрика гIишлошъерашеи эксплуатационникашеи боккха толам баьккхаб: арахийцай эггара хьалхара цIаста концентрат. Кердача фабрике я цехий чоалхане комплекс, чоалхане агрегаташ. Из йолаяйтарца йистедаьннад Iалаьмате йоккха гIишло-Гайски горнообогатительни комбинат хьалъяра дола балхаш. ХьатIайоагIача хана производство дIахо тоаяра, къахьегама овсарле, продукци дикал лакхъяра дукха къахьега деза.

Сурта тIа: цу йоккхача ваннашка фильтровально-сушильни отделене дIачуялалехьа йикъю концентрат.

ТАСС фотохроника.

Коммунистий оамал тIадиллар кхоачашдеш я

Коммунистий творчески активность лакхъяра, царна кхетам балара, коммунисташ общественни вахара юкъеозара керттерча формаех цаI я партийни собранеш, хIаьта дIаихача шерашка хьежача оаха уж кастагIа а ю укх шера. Партийни собранией лоархIам лакхбара цига дувцаш дола дош боккъонца кийчду дуккхача коммунисташа дакъа а лоацаш. Партийни собране дувца увттаду эггара лоархIамегIара дешаш. Масала: коммунистий производства авангардни лоархIамах, идеологически балхах, коммунисташа уставни декхараш мишта кхоачашду, иштта кхы.

Шоаш партийни собране де лаьрхIар тесса дуташ оамал йолаш бан коммунисташ. Де лаьрхIар кхоачашдара хьинаре дакъа лоац парте боацараша, комсомольцаша. Иштта, масала 1965-ча шера ноябрь бетта парткоме дийцар совхоза шоллагIча отделене шурий-товарни ферма а хьакхий-товарни ферма а хьайбаш лерттIа Iангара дахара дош. Цига бехктокхаме бир бригадираш нн. Такаеви Лютереви. ТIехьагIа тохкам бича гучадаьлар бригадирашта шоашта тIадилла декхар тесса диталга — дуккха доахани хьакхарчи яйнаяр, вIаштIехьдаьккхадацар доаханна лерттIа гIулакх делга.

Партком шоллагIа дувца дезаш хилар из дош. Балхара дIабаха оттабир Такаеви Лютереви. Царна меттел цига балха бахийтар гIулакх довзаш бола дика коммунисташ.

Юртбоахама берригача къахьегамхоша санна тха хьайбаш леладераш а соакха октябрь бутт болалуш социалистически яхье баьлар КПСС XXIII-ча съезда сийна лакха къахьегама толамаща накъа бахара. Пачхьалкхенна шура дIаялара шера план толамца тIеххоачаш а яь 103 процент дика вIаштIехьдаьккхар доахан Iангара дахара гIулакх. ХIаьта пачхьалкхенга дулх дохкара план а 102 процент кхоачашйир.

Дукха къахьег совхоза хьайбаш леладераша доахан ца дойтара эша хьалаш вIаштIехьдахарал совгIа Iан замалахь доахана продуктивность лакхъялийтара. Ала деза цу даькъе цар цхьадола толамаш даьха хилар. ХIанале а кхоачашъяьй дулх дохкара хьалхарча квартала план, хIаьта соахка укх ханага диллача 400 килограмм шура дукхагIа дIалу хIара денна.

Боккха теркам тIабахийта лелалу тха партийни организаце къонача коммунисташта кхетам балара болх. Ховш ма дий къонача коммунисташа практически балха тIа дика кхетам эцилга. Цудухьа тха партийни организаце къона коммунисташ юкъеуаз партийни балхаца хьинаре дакъа лацара. Дукха партийни декхараш тIадехк царна. Шоай производственни участкашка дика къахьегарах дукха совгIаташ а тийнад къоначи коммунисташта.

Иштта, масала, лакха производственни толамаш дахарах пачхьалкхен совгIат деннад доахан леладеча Закаев Ахьмада, доаркана Бердарь Анна Юрьевнайна. Шоаш дика къахьегарал совгIа уллув къахьегаш беахкача шоай новкъосташта дика новкъостал ду, балха опыт дIайовзийт, хIаьта балха тIехьабусарашта новкъостал ду хьалха латтарашта нийсса дIаотта. Массайолча фермашка республика Лакхехьарча Совета депутата доярка нов. Бердарь опыт дIайовзийташ совещанеш яьй. Ше совхозе болх беш йолча укх ворхI шера шура якххара план тIеххоачашъю цо. 1965-ча шера ший групперча хIара Iаттагара 2690 килограмм шура яьккхай цо.

Цхьаккха саг вац совхозе коммунист, халкъа тIахьожама новкъостала йолча группа председателá заместитель нов. Михайлов ца вовзаш. Массехказза техкаб цо производственни участкашка болх мишта бу. ХIаьта гучадоахаш хинна кхоачамбоацараш дIадаха новкъостал а даьл.

Партийни декхар тIадуллача хана оаха цу коммуниста кхетамга хьежжа яу декхар. Иштта, масала, коммунисташта Гебертуеваи Эсамбаеваи тIадилладар политкружокашка пропагандистски болх бе. Укх лоацача хана районе шоаш дика пропагандисташ хилар хьагойтад цар.

Марксистско-ленински теори Iомаяра новкъостала из къахьегамхошта дIайовзийтара тха партийни организаце вIашагIъеллай политически просвещене система. Цига дешаш 152 саг ва. Йиллача хана, оттадаьча сахьата тIехь ца йоахаш чакхъювл занятеш. ХIаьта идейно-кхетама балхага диллача укхаза тайп-тайпарча средствах пайда эц. Идеологически балха тайп-тайпарча формаша—лектораша, агитатораша беча балхо пенгазеташа, гойтара агитаце доккха новкъостал ду къахьегамхошта лерттIа кхетам балара.

Белгала лакхбеннаб коммунистий кхетам а шоашта тIадиллача гIулакха бехктокхаме хилар а. Тракторно-полеводчески бригада коммунисташа нн. Пашаева, Ракша, Башдакова, кхычар а шоаш къахьегам безаш хилар хьахьокх хIара дийнахьа, производстве авангардни лоархIам царга ба. Шерра-шера лакха ба цар чуэцача юртбоахама культурай хьувкъам.

Коммунисташ къахьегам безаш хилар, шоаш производстве хьалха латта безаш хилар дика кхетадеш боландаь вIаштIехьдаьлар совхоза дIадахача шера пачхьалкхенга ялат дохкара план 132 процент, шекара свекла чуэцара план 124,5 процент кхоачашъе.

Совхоза партийни организаци дика кхеташ я партеи правительстваи юртбоахама болхлошта хьалхашка оттадаь декхараш доккхий а сийлахь а хиларах. Уж дизза кхоачашдара доахан леладара, дIаювш йола хIамаш нийса ера а царна лерттIа гIулакх дара а, трактористаш кийчбара курсаш вIашагIъехкай. Деша ваггIаш верригаш а 148 саг ва. Дешар дIа а доладь дика дIахьош да.

Совхозе вIашагIъеллай совхоза экономически совет, хIаьта отделенешка экономически бюрош. ХIара квартал чакх массаза яла продукци якххарга дIадахачунга, цун дикалга хьожаргья уж, иштта тохкаргда гучадаьха кхоачамбоацараш дIа мишта доах.

ХIанз тхо чуийнна къахьегаш да боахама хозрасчет юкъейоалаяра. Укх шера из юкъехьоргья хьакхийтоварни фермеи тракторно-полеводчески бригадеи.

Партийни организаце кулгал а деш совхоза къахьегамхоша шоай низ, хьинар кходергдац юртбоахама культурай лакха хьувкъамаш кхедара доаханна луш йола продукци алсамъяккхара.

В. МУНАЕВ.
Гудермесски района «Дружба» яхача совхоза парткома секретарь.

КЕРДАЧА ТОЛАМАШКА

ДIадаха шу Наьсарен района предприятей дукхагIа йолча коллективаша дикача хьокхамашца чакхдаьккхад.

ВорхI шера задани ноябрь бетта кхоачашйир мельзавода коллективо, хIаьта шера задани а кхоачашйир 104 процент, бIаь эзар сома продукци планал совгIа ара а хецаш. Дикка лохдир продукцега дIадодар. 1965-ча шера Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советои профсоюза областной советои массехказа дIа-юха тела ЦIе байракх хьожаяьй цу коллектива. Массанена бовз производстве хьалха латта столяр Могушков Анатолий зашивальщица Измайлова Айна, слесарь Пугоев Махьмадгири, кхыбараш. КПСС XXIII-ча съезда сийна къахьегама вахте эттача мельзавода коллективо дош деннад хьалхарча квартала план ткъаь пхелагIча марта кхоачашъе.

Доккхал де йиш йолаш къахьийгар дIадахача шера къонача «Электроинструмент» завода коллективо. Шера задани толамца кхоачашъяьй завода, укхаза хьахиннай лакха квалификаци йола кадраш. Шерра-шера лакхлу завода производственни низ. Коммунистически къахьегама сийлен цIи якххара ерригача коллектива юкъе яьржача яхье дакъа лоацаш ба беррига болхлой, завода мялкаш а хинна дIаттаб токарь Дахкильгов Йоакъаб, наладчик Кругликов Альберт, шлифовальщикаш Дарсигов Оарц, Гадаборшева Роза. Дика оттабаьб болх нов. Арчаков Къамбулата кулгалдеча литейно-прессови цехе. Дика рационализатораш хиларца бовз укхаза Аушев Махьмад, Гизатуллин.

Кхы а дукха ба заводе рационализатораш. ДIадахача шера балха юкъейоаладьча 19 предложене 16 эзар сом пайда белар завода. ДикагIа вола рационализатор ва Марзаганов Ахьмад.

ТIехьабисабац хIамаш тегараш а, лакхъеннай цар тегача продукце дикал, коммунистически къахьегама цIи лелаю Кодзоева Азната, Зазоева Рукъета, Мартазанова Тамарас, Зазоева Хадшата, Муцольгова Лизас.

Наьсарен сибат хувцара, из тоаяра, хозъяра къахьегаш ба района гIишлошъераш. Духхьал цхьан шера хьалдаьд 98 квартира йола кхоцIа, 536 сага лаьрхIа интернат, бани, газопровод, дуккха кхыйола гIишлош а.

Ала деза, района цхьайолча предприятешка цIенхаштара кхоачамбоацараш нийслуш долга. БоаггIача тайпара пайда эцац производства резервех, продукце дикал лакхъяра де доагIар дац, къахьегам лерттIа вIаштIехьбаккхара гIулакх а ледара лел, къахьегама дисциплина а массанахьа яц дика. Шера задани кхоачашъянзар № 5 йолча гIишлой-монтажни управлене коллективо. Кулгалхоша лерттIа технически тIахьожам ца лоаттабарах гIишлой-монтажни балхаш дикал во йолаш даь моттигаш нийслу, ледара лел рационализацеи изобретательстваи гIулакх.

ДукхагIа йолча субподрядни организацей бехках объекташ эксплуатаце дIадлара ха тIехьаьлар, масала, бани, интернат, маькха завод. Бакъда, беррига гIишлошъерий бехк а бац из, хIана аьлча гIишлой материалаш Iалашъяра гIулакх дика латтацар.

ДIадахача шера хинна кхоачамбоацараш кхы ца хидийтара парте районни комитето юххьанцарча парторганизацешца цхьана еррига терко тIайохийтаргья предприятей къахьегама овсарле лакхъяра, чурча торонех биззa пайда эцара, продукцега дIадодар лохдара гIулакха. ЦК сентябрьски Пленума соцамашка хьежжа продукце дикал лакхъяра а дукхагIа терко ю. ХIара производства участке тайп-тайпара мероприятеш дIахьу технологически балхеи дисциплина тоаяра.

Сентябрьски Пленума соцамашеи ткъаь кхоалагIча съездах болча храмой айдаьд къахьегамхой хьинар. Массайолча предприятешка тIаийцад лакхара социалистически декхараш.

А. ГУДИЕВ,
КПСС Наьсарен райкома промышленно-транспортни отдела заведующи.

ЛЕКЦИОННИ ПРОПАГАНДАНА—БОККХА ТЕРКАМ

«Знание» яхача общества Шелковской районни организаци вай Нохч-ГIалгIайче эггара йоккхагIчарех цаI я. Ший мугIарашка цо чуоз 300 совгIа тайп-тайпара говзал йола лектор-общественник. ХIаьта йийшача лекцешкеи яьча докладашкеи диллача уж 2852 я. «Халкъа знанеш» — иштта девиз а йолаш болх беш я Шелковской района «Знание» яхача общества дуккха юххьанцара организацеш. Дукха лекцеш йийшай лектораша кхашка, станашка, фермашка, бригадашка.

Каст-каста районни организаце КПСС райкомаца цхьана юххьанцарча организацей председателашца семинараши консультацеши ю. Дог гIоздоаккхаш я Каргалински станица цIагIара лектореш. Масса а хана новкъостал ду лектораша колхозашта, совхозашта, района промышленни предприятешта лерттIа, ший ханнахьа производственни декхараш кхоачашде. Боккхача безамца ладувгIгулбеннараша нн. Струева, Кирсанова, Явкинай, Веркина, иштта дуккха кхычар лекцешка.

Каргалинская, Старогладовская станицай лекторски группаша лаьрхIад юбилейни деноши деэде. Дуккха болча хьехархоша дIадоладьд кердача темаех лекцеш ешалга.

Лекционни пропаганда йоккха опыт йолаш я «Знание» общества Каргалински станица юххьанцара организаци. Цун председатель нов. Струев сайрийнарча болхлой-кагирхой школа директор ва. «ЦIе ахархо» яхача колхоза партийни организацеца цхьана квартала а ах шера а план а оттаяь дика чулоацам болаш а тайп-тайпарча темаех а лекцеш еш.

КПСС ЦК мартовски Пленумо белгалъяьхача кердача экономически мероприятеша, геттара дика хьалаш хьадаьд юртбоахама массадола доакъош дегIадоаладара. ХIаьта хIанз хьатIаэттача кердача пхе шера хьалхара юртбоахама шу Пленумо белгалбаьча наькъах доагIа. Вай вахаре дикагIча оагIорахьа дуккха белгалонаш енай цо. Тахан лакха хьувкъам кхебе къовсам лоаттабеча къахьегамхошта дика дова уж хувцамаш. ЧIоагIа бехктокхаме а сий дола а декхар да юртарча лектора хьалхашка латтар. Общественни экономике пайда эцанза йиса торонаш гучаяхар, царех боахаме пайда эцалга Iалашдар, парте дош юртбоахама къахьегамхошка дIакхачийтар—уж да тха лекторашта хьалхашка латта декхараш. ХIаьта уж кхоачашде ди-бийса ца къовсаш къахьегаш ба тха района лектораш.

Ешаш йола лекцеш дукхагIъяраш юртбоахама темаех еш. Масала, духхьал дIадахача цхьан шера лекторашá нн. Гиряева, Нерсесова, Пронькина юртбоахама темаех 25—30 лекци йийшай. Нов. Гиряев ше «Червленский» яхача колхоза агроном ва. Комсаш лелаечарна «Комсашта хулача филексераца лоаттабу къовсам», «Комсашта механически обработка яри къахьегама овсарлеи» аьнна ше лекцеш ешаш цо дуккха масалаш кхийлар шоай колхозера. Дуккхах гуллу зоотехника нов. Пронькина лекцеш ешача хана. Иштта масала, «Материальни стимулироване принципах доахан леладеча пайда эца» яха лекци ешача хана, иштта кхы. Иштта лекцеш ешаш хилча цар новкъостал ду юртбоахама къахьегамхошта балхаца нийслуш дола кхоачамбоацараш дIадаха, кхашка кхебу хьувкъам лакхбе, Даьхенна дукхагIа ялат, дулх, шура, тха дала.

Юртбоахама темашта нийсса чIоагIа теркам тIабахийта еш общественно-политически темаех йола лекцеш а. Масала, Дубовской юртарча юкъерча школа хьехархочо нов. Д. Т. Ерошенко, пенсионера нов. Клевцова, Червленски сайрийнарча болхлой-кагирхой школа директора нов. Л. С. Веркина, иштта кхычар а дунен халкъашта юкъерча хьалах лаьца дика чулоацам бола лекцеш еш.

Цхьабакъда, массанахьа а латтац из гIулакх иштта дика. ЛерттIа юртбоахама кхетамий а хьалха латтача опыта а пропаганда яц цхьайолча моттигашка. Укх тIеххьарча хана кIезига еша баьннаб цу темаех лекцеш. Масала, Каргалински станицерча «Знание» общества члена «ЦIе ахархо» яхача колхоза агронома нов. Мамбетова, иштта кхычар а укх тIеххьарча хана цу темаех лекцеш ешац.

Эсала пропаганда ю хьалха латтача опыта Кирова цIерахча, «Коминтерн» яхача колхозашка, Коби яхача юрта, иштта кхыйолча цхьайолча моттигашка а. Цун керттера бахьан да совхозийи колхозийи кулгалхоша, партийни организацеша цу деша боагIача бесса теркам тIа ца бахийтар.

Цу цхьадолча боахамашта керте латтараш, цар партбюрош хьажа еза боккха лоархIам болча лекционни пропаганда балхага. Цига нийслу кхоачамбоацараш сихха дIадаха а деза.

Т. ШАРОВ,
«Знание» яхача общества Шелковской районни организаце бехктокхама секретарь.

Сакъердаме наькъаш

Балхара отпуск йийцача салаІа мичахьа вахача бакъахьа вар-хьогІ, аьле хеталу хІаранена. Нагахьа санна путешестви дукха езаш хьо вале цу тайпара салоІам дІабахьара хьалаш Іалашдьй туризмах йолча областной Совето.

Нохч - ГІалгІай республика моттигерча маршрутах гІаш никъ бе йиш я. Цу хьакъе туристашта чІоагІа хоза хеташ я Советски, Ведана, Ножай-Юрта районий лоамашкара моттигаш. Белгалдаккха деза вай республике гІолла цу тайпара никъ бІарччача шера бе йиш йолга.

Кезеной Іам. Каспийски форда йисте, иштта Тбилиси, Махачкала яхача городашка а ваха шин - кхаь дийнахьа салаІа йиш я. Вай республика территоре тІа гІолла Советское, Итум-Кхала, Мелхесты, яхача юрташка гІолла чакх а ваьнна цул тІехьагІа Грузе кхаьча Тбилисе гІолла Іаьржа форд уллача хьатІакхача йиш я.

Теплохода тІа а хайна Волга яхача хи тІа гІолла Москвеи Ленинградеи ваха мегаргва. Цу гІулакха лаьрхІа 96 сомагара 176 сомага кхачалца мах а болаш туристически путевкаш йохк областной Совето. Чкъаьрий лувцараща лаьрхІа я Астрахане ваха итт дийнахьа йола путевка. Цун мах ба 3 тума.

Прибалтика республикай городашка, союзни республикай столицашка, Москве ваха безам болчоа лаьрхІа я 1966-ча шера 22-ча июле Грознера арайоала «Нохч-ГІалгІайче» яха поезд. Цун маршрут я укх тайпара: Грозный — Киев — Минск — Вильнюс — Каунас — Рига — Таллин— Ленинград — Москва— Грозный. Путевка мах ба 150 сом.

Лакхе йийцачарел совгІа ерригсоюзни 165 маршрут я къахьегамхой салаІа баха йиш йолаш, хІаьта сентябрь бетта Сержень-Юрт уллача районе унахцІено лоранра туристски лагерь хьаелларгья. Путевкаш эца йиш я профсоюзни наха шоай лоІаме дакъа лоацача спортивнии обществашка гІолла. Путевка рассрочках эца бокъо я.

М. ДЕНИСОВ,
туризмах йолча облсовета инструктор.

ЧАМ БОЛАШИ ХЬАЬНЕИ

Дукхача шерашка къовсам лоаттабаьчул тІехьагІа 1963 шера коммунистически къахьегама бригада яха цІи елар Шелковской станицерча столове коллективана. Даим из сий дола цІи лакха лоаттаеш къахьега гІерт из коллектив. Денгара денга шоай болх тоабеш, наькха хьашта шоай дикагІа кхоачашдеш хьабоагІаш кхача кийчбераш, цудухьа 1965-ча шера шоллагІча степена диплом делар коллективана.

Барт тайна дика коллектив я столове къахьегаш яр. Дукха ба царна юкъе дуккхача шерашка торговле болх баь нах. ЛерттІа тІахьожам лоаттабеш а даа хІама мишта кийчде деза хьехаш а ва шефповар Конев Алексей Тимофеевич. Цхьайтта шу да цо даа хІама кийчду. Йоккха балха говзал Іомаяьй Конева. Миччахьа вай республике нах вІашагІкхийттача даа хІама кийчде вех Алексей Тимофеевич. Повар хилара удостоверени 1956-ча шера Москве деннад цунна. ХІаьта цул тІехьагІа Волгограде хиннав кулинари Іомаеш. Цига дукха хІама дайзар цунна. Вай республике баьча балхах дІадахача шера «Знак почета» яха орден еннай Коневна а.

Денгара денга ший балха говзал лакхъеш хьайоагІа помповар Филименко Раиса Савельевна а. Цо заочно Нальчикски кооперативни училище льккхай. ХІама ха ловш, говзачар балха опыт йовза гІерташ я из.

Тайп-тайпара да столове кийчду даа хІама, шин-кхаь тайпара я цхьоалагІа блюда, кхоъ-йиъ шоллагІа, цул совгІа закускаш, салаташ, венегреташ, кондитерски изделеш кийчъю укхаза хІара дийнахьа.

Бакъда, шерра ассортимент хилча доалаш дац кхача кийчберий гІулакх. Эггара лоархІамегІа дар кийчбаь кхача чам болаши хьаьнеи хилар. Из дика кхетадеш я столове коллектив. ЧІоагІа къахьег столове болхлоша шоаш кийчбу кхача наха беззача тайпара хилийтара. Ши ди даьлча меню эргайоакх. Каст-каста кондитерски блюдай выставкаш ю, саг йоалаеча е вай ди белгалдеча нахагара хьалхе заказаш а идеш цо яххача тайпара даар кийчду. Столове ассортимента юкъе лоархІаме моттиг дІалоац къаман блюдаша.

Каст-каста «манты», «самсы», «суйгаш», «чехохбили», «шашлык» яха чам бола блюдаш даа йиш хул шелковчаний. Укх столове хІама дуаш продлени группера дешархой а ба. Духхьала царна лаьрхІа цІа да. ХІара дийнахьа ши эзар пончики пирожкаши дІаухийт столовера школьни буфеташка.

Районни центре, е чабанаш вІашагІкхийтта, е совещани хургйолаш хилча хьалхе уж гуллу ди царна дукхагІа безача кхачанца белгалду столове коллективо.

Укх шера хьалхарча квартале 150 эзар сом я столовена план. Из парте XXIII съезд хьатІакхачалехьа кхоачашъергйолаш я коллектив.

1966-гІа шу дІадолалушехьа хозрасчетни организаци санна ший балансе яьккхай столови. Из геттара лоархІаме да. Укх шера кондитерски цех хьалъергья укхаза: блюдаш кийчдеш дІабода мах лохбе, лерхІ столове.

Ресторанаи кафенеи лаьрхІа шозза вІаштІардаь цІеною де лерхІ укхаза.

1934-ча шера денз торгови система болх беш хьаьенав укх столове заведующи Лучанинов Дмитрий Антонович. Завхоз а заготовитель а воацаш уж балхаш а кхыдола столовена эшаш дола хІамаш а ше вІаштІехьдоахаш леладу цо.

Шера шозза кхоккха бутт баккха Грозненски, Нальчикски кооперативни училищера практиканташ хул укхаза.

С. МАЙСИГОВ.

НАЬХА ГІУЛАКХ ДЕ КИЙЧА ВА

Ше мастерске хьачуваьлча Цуев Ювшайна эггара хьалхагІа бІаргавайнар вар шофер Исмаилов Іаддал.

— Фуд хой хьона, Ювша, — аьлар Іаддала, — со хьо волча латтъа венав. Цига дийцар, цо ше заседане ца вар бахьан долаш квалификационни комиссе шийна шофера шоллагІа класс ца ялар. ХІаьта цу дийнахьа гаьнарча участке хьу дІакхухьаш хилар бахьан долаш вІаштІехьдаланзар цун комиссе заседане ва. Балха ха йисте а яьнна ер комиссе заседани яьча моттиге кхьачача комиссе членех цига саг вацар, цхьа саг бахьан долаш кхы гуллургболаш бац а аьлар цунга. Цудухьа ший вожак волча дагавала венавар из.

Комсомольцо дувцачунга дикка ла а дийгІа леспромхоза конторе вахар Ювша. Комиссега юха заседани а яйта шофера шоллагІа класс хьожайир Исмаилов Іаддалийна. Цо дика къахьегарах еннай цунна из разряд. Цул совгІа укх тІеххьарча кхаь бетта шоферий шоллагІча класса занятеш ка а иха экзаменаш дика дІаелар цо. ЧІоагІа гІадвахавар Іаддал комиссе решени яьлга хайначул тІехьагІа, цхьабакъда, цул а чІоагІагІа гІадвахавар Ювша. Тамаш а яц! Саго шийна хьалхашка оттадаь де лаьрхІар кхоачашде новкъостал даьдар цо.

Дукха гІулакхаш да Цуева де дезаш—сатем боацаш болх ба цо беш бар — комсомольски организаце секретарь ва из. Каст-каста ший комсомольций бокъонаш яха езаш хул Ювша. Цига цун толам а боал.

Леспромхоза дикагІболча шоферех ба ши доттагІа комсомольцаш Исраилов Іаддали Зельбухаров Махьмади. Нагахь саг вац леспромхозе царел дукхагІа хьу дІакхихьа. Балха план тІехкхоачашъярал совгІа шоаш лелаеш йола машинаш лораеш лелаю цар. Уж тІабагІаш йола низ бола МАЗ-аш масса а хана чархаш тІа я. Цудухьа, леспромхозе цІена МАЗ яха машинаш яьхкача хана массаволча шофера хетар цу шиннена цІена машинаш лургья, аьнна. Цхьабакъда, кулгалхоша царгара машинаш гараже эггара къаьна, тишъенна яле а, цІена машинаш лелае ца ховчарга дІаелар. ЧІоагІа раьза хиланзар цу гІулакха Ювша. Дукха дувца дийзар цун леспромхоза кулгалхошца цІенача машинаш тІа Исраилови Зельбухарови хоаве веза яхаш. Дукха ха ялале цІенача машина тІа хайшар кагийнах.

Дукха веза леспромхоза комсомольцашта шоай секретарь. Цудухьа нагахьа санна Ювшас аьннадале, моллагІа гІулакх кхоачашду комсомольцаша. Иштта хилар сихха колодкашта лаьрхІа станок хьалъеча а. Берригаш хІана бац аьнна комсомольцаш балха ха йистеяьлча юхе а бисе станок хьаеш боахкар. ЛаьрхІача ханал дукхха хьалха хьайир станок. ХІаьта массаза воскресникаш даьд леспромхоза комсомольцаша шоай секретарь керте а латташ.

Дукхха пайдане, сакъердаме гІулакхаш ду комсомольцаша шоай вожака хьалхле а телаш.

Ювша цІаухаш бола никъ юртара клуба юхе гІолла тІехвала везаш ул. Каст-каста ше чуводаш клуба юхе хІама а ца деш дІаэтта дукха бераш латташ бІаргагора цунна. Цкъа са тохадаланзар цунга: дІатІа а ваха фу деш да шо укхаза аьнна хаьттача: юха йист а ца хулаш латтар бераш. Цу дийнахьа цунна гучадьлар школе а ца ухаш уж дешархой клуба юхе гІолла лелилга. ШоллагІча дийнахьа школе а ваха цига къамаьл а даь, деша ца ухача берий дайхи - ноаноехи кхийтар.

Дукха ха яланзар цул тІехьагІа. Урокашка ца ухаш хинна бераш школе юха чу а даха деша хайшар. Цхьабакъда, царна хинна Дадаев Хьасани Арсагиреев Іийсаи дукха ха ялале юха а клуба юхе гІолла лела бьлар. Цхьан дийнаха цу шиннеца къамаьл даьчул тІехьагІа Ювша кхийтар уж кхы школе юхагІоргбоацилга. ТІаккха тханцига болх бе доагІий шо, аьнна хаьттар цо. Раьза хилар уж. Цхьабакъда, леспромхоза мастерске шоаш болх беш сайрийнарча болхлой кагирхой школе деша а бахар уж. Дика болхло хила йиш яц дийша ца хилча аьлар кІаьнкаша. Царна хайра Ювша нийс класс йисте а яьккха тІехдика токаралла болх беш воллаше а заочно техникуме деша вахалга. Ши шу даьлча механик хургва цох.

...Дукха декхараш да Грозненски леспромхоза комсомольски организаце секретара Цуев Ювшай де дезараш. Цхьабакъда, цунна хов ше мел пайда лу наха. Цудухьа ший низ, хьинар кходац цо наьха дукха.

А. ПЕНЬКОВ.

КПСС XXIII-ча съезда дика къахьегама совгІаташ кийчдеш ба «Старгрознефта» НПУ бурув деттача контора бурув деттараш. № 665 йолча скважина бурув тохаш я Гринь Тимофей керте латта бурув деттарий бригада. Январь бетта шин декада планах тоха дезаш хинна бурув 40 метр яр, хІаьта техар 61 метр я. Къахьегама темпаш кхы тІа а лакхъеш болх беш ба бурув деттараш. Цига белгалбаха боагІа Игнатенко Федор, Преловский Герман, Кривков Геннадий, Кречетов Виктор, кхыбараш.

Сурта тІа: бурув деттар Игнатенко Федор.

И. Плиева сурт.

«ГИПРОГРОЗНЕФТА» СПАРТАКИАДА

«Гипрогрознефта» проектни института болхлой коллектив чІоагІа спорт дукха езаш я. Из хьахьокх спорте дакъа лоацаш 900 совгІа саг хиларо. Шерра-шера традиционни спартакиада хул укхаза.

ХІанз а дІахьош я Іай хула 9-гІа спартакиада. Спорта 8 тайпах къовсамаш деш ба проектировщикаш. Укх шера эггара хьалха яхья юкъе дихьад чкъаьрий лувцилга. Котбаьлар технически отдела болхлой. Командни хьалхара моттиг яьккхар цар.

Сакъердаме яр волейболисташта юкъера яхь. Цхьан бетта хІара очко къувсаш хилар ялх маІача наьхен ялх кхалнаьхен командаш. Юххера хьалхара моттиг яьккхар монтажни отдела волейболисткаша, хІаьта генплановций команда шоллагІча моттиге я. Турнире цхьаккха а поражени ца хинна генплановцаш яхьа лидераш ба.

ШоллагІеи кхоалагІеи моттигаш къувсаш кхы цІаькха а вІашагІкхийтар волейболисташ. Технически отдела спортсменаш счет 3:1 йолаш гІишлошъечарел котбаьлар. Царга шоллагІа моттиг я. **В. ПОСТНОВ,**
спартакиада керттера судахо.

ТАЙГЕРА МАШИННИКЪ

Урала Іалама ганзашта юкъе йоккха моттиг дІалоац хьунаша. БІаьш миллионаш кубометраш латт Свердловскии Тюменскии областий къилбаседехьарча тайге. Цхьабакъда, ушалехи доккхийча хихи чакхвала йиш ца хилар бахьан долаш саг тІакхача йиш йоацаш дукха хана денз лаьттай из йІаьхий баьццарча дошо ганз. Цхьабакъда, дукха ха йоацаш Пачхьалкхен комиссе дІа а ийца болх бе йолаеннай Ивдель-Обь яхача хьу увзача машиннаькъа 220 километр йІаьха хьалхара аргІа. Цун проектни дІоахал — 372 километр. Тайгерча машиннаькъа бІоаххала хьалъэттай поселкаш, цхьайтта хьунпромхоз йиллай. Кердача новкъа гІолла цахаддаш уд хьунах етта йола платформаш. Из кхухьийт Урала хьу чакхйоахача предприятешкеи керда хьалъеча гІишлошкеи, Караганде кІор боаккхача шахташка, Россе центральни районашка. Уральски хьу иштта йовзаш а дика лоархІаш а я доазол дехьа, белггала аьлча Англе.

Ивдель-Обь яхача наькъа районе хьахул керда хьунпромхозаш, хьалъеш латт хьу гул а еш дІаккухьийта база. Хьалъе лаьрхІад шера ардакха, фанера, каьхата, плиташта, хьунхимически продукцена лаьрхІа итт миллион кубометр совгІа хьу чакхйоахаргйола йоккха хьунпромышленни ши комплекс.

Юххьанца хьу увза лаьрхІа дагадехадар Ивдель-Обь яха никъ буллилга. Цхьабакъда, хІанз цун лоархІам дукхха лакхбеннаб. Из чакхбаьннаб малхбузене — СибарегІарча лохалене дукха Іалама ганз йоаллача моттигашка гІолла. Укхаза юллаш латт 525 километр йІаьха Игрим-Сергов яха газопровод. Цо дукха аттача доаккхаргда газопроводчикаша шоай хала декхар кхоачашделга: кІезигагІа эшаргья балхаш деча моттигашка мукхьаш тІакхухьаргдола вертолеташ, тракторащ.

Къилбаседен шоралгахьа 60 а 64 а йолча градусашта юкъерча Іалaьмате дукха ушалаш йолчен хиш долхачеи районе никъ биллар атта гІулакх дац. Юххьера денз 220 километр никъ гаьна балалехьа 161 тІий тилла дийзад.

Хьалхашкахьа гІа боахаш бода никъ СибарегІарча Обь яхача низ болча хина дукхьала. Рельсаш йоккаш латт 338-ча километре. Гаьна яц Тюменски тайгерча рузкъашка вугаш йола йоккхий хин наІараш хьаеллалургйола ха.

Людмила БУТОРИНА.
АПН корреспондент.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

СЕНАТОР МАККАРТИ:
ЦРУ конгресса тІахьожама кІал

ВАШИНГТОН, 25 январь. (ТАСС). Сенатора Юджин Маккарте (демократ, Миннесота штатагара) селхан сенате ювцаш юкъе йихьай «ВІашагІкхийттача Штатий арахьарча политикана Центральни разведывательни управлене ю влияни йиза а къоастамболлаш а йовзара» йола кхыча мехкашцарча гІулакхий сенатски комиссе подкомисси вІашагІйоллилга тІадуллаш йола резолюци.

«Вай арахьара политика вІаштІехьйоахаш уттаяра чакхъяхара а процесса цу управлене еча влияне хьакъехьа цІенхаштта сагогдайтад, — йоах цу резолюце тІа, — Доминикански Республикерчеи Вьетнамерчеи Центральни разведывательни управлене роло».

Сенаторо, сагота а волаш, белгалдоах «Центральни разведывательни управлени йолча 20 шу таргача хана чухь цун балха конгрессо официальни тохкам баь ца хилар».

Центральни разведывательни управлене леладеча авантюристически гІулакхашта американски общественность раьза йоаца а цар пун сагогду а дукха ха я. Цудухьа сенатора Маккарте резолюци я а я ЦРУ леладу гІулакхаш тІахьожам боацаш хиларах тІехьа тІайоагІача хана доккхий хаташ дувлар кхераш Капитоле биъ пен юкъе сагогдеш долга хьагойташ.

Цхьабакъда, Центральни разведывательни управлене леладу гІулакхаш конгресса тІахьожама кІал оттаде американски конгрессменаш гІерташ хилар хІанзалца юкъахдусаш хьаденад. ХІаьта цу юкъагІа ЦРУ дІахо а США арахьарча политикана ший влиянч лоаттаелга чІоагІдеш хьа а денад, пачхахьалкхен департамент дикка тІехьашка а теттай. «Вай правительства разведывательни ведомство «шийлача тІема» шерашка закон а оттадаь дегІаахар, — белгалдора селхан «Вашингтон поста», — духхьала пачхахьалкхен департамента леладеш хьадаькхача гІулакхашта дикка чІоагІа юкъе гІортар долчох шек хила йиш яле тамаш я».

Сихача темпашца дегІаух болгарски химически промышленность. ПхелагІча пятилеткаш мехка тайптайпарча доакъошка хьахургья йоккхача химе керда объекташ. Царех эггара йоккхагІа йола комбинат Враце хургья. Цо хІара дийнахьа мехка 300 эзарнел тІех тонн азотни удобрени лургья.

Сурта тІа: хьалъеш латта комбинат. БТА—ТАСС-а сурт.

Посол юхавийхав

ПАРИЖ, 26 январь. (ТАСС). Французски правительства самардийнахьа юхавийхав Рабатера ший посол Робер Грийе.

Франс Пресс яхача агентства хьахойташ махиллара, посоло Марокканскии кхыча мехкашцарча гІулакхий министрага Бенхимега нота еннай. Цу тІа йоах: Бен Барке дош техка довзаро хьахьекхад из лочкъаваь хьолга марокканскии чурча гІулакхий министра инарала Мохамед Уфкира вІаштІехьдаьккха хилар.

Марокканскии чурча гІулакхий министри юкъарчал доацаш бола дуккха а цун сотрудникаши шоаш цу операце тІеххьарча этапашка дакъа лоацаш хинна хилар белгал ду нота тІа.

Бакъдар хайнараша аьннад Грийе 24 январе Париже юхавоагІарг хилар.

Марокканскии кхыча мехкашцарча гІулакхий министрага нота официально дІахойт Бен Барке дош леладеча следователо инарал Уфкир, майор Ахмед Длими, Ларби Мила Штуки (цун керттера ши помощник) лувцара дола дупен халкъашта юкъера ордераш дІаденна хилар.

Нота тІа йоах, франко-марокканскии юридически конвенце услоьешка диллача шин мехкахь хьаштдолччо царех цхьаннегара деха йиш я цу белгалдаьча мехкий гражданех цхьаннена суд яра дош доладелга.

Из положени юкъе йоалаяро боккъала а дола бакъдар гучадаккхара хиланза дардоаца хьалаш хулийтарг хилар лерхІа йиш яц Французски правительствага, йоах нота тІа.

Марокканскии правительстага яхьийтача ший нота тІа Французски правительства аьннад, Бер Барке гІулакха дух тІа довлара дииза дардоаца гІулакхаш де марокканскии правительство раьза хилийта гІертарах хІама хинпадац ший, аьнна.

ИТАЛЬЯНСКИ КОМПАРТЕ 45 ШУ ДИЗАР

РИМ. Коммунисташа а дуккхача итальянски къахьегамхоша а белгалдир Итальянски коммунистически парти вІашагІъеллача денз 45-гІа шу дизар.

Компарте орган йолча «Унита» яхача газето кІирандийнахьа массехк оагІув цу белгаларча денна хетаьй.

25 январе хьайийлача парте XI съездага араьлннай хІара кІиранна арадувлача «Ринашита» яхача теоретически журнала лаьрххІа йола номер.

Инде керда правительство

ЛОНДОН, 24 январь. (ТАСС). Инде премьер-министра Индира Ганде тахан Іурра Инде президентага С. Радхакришнанага дІаеннай кердача министрий кабинета список, яхаш, Делера хоам бу Рейтер яхача агентства корреспондента.

Кабинета керттера состав хувцаеннац. Кхыча мехкашцарча гІулакхий министра пост юха а дІалацай С. Сингха, чурча гІулакхий министра яр — Г. Нандас, оборона министралла юха а Я. Чаван хьожаваьв, хІаьта финансай министралла — С. Чоудхури.

Кабинета состава юкъе бахаб планироване министра пост дІалаьца А. Мехтаи отставке вахача А. Сена когаметта юстицеи социальни Іалашони министр хинна дІаэтта Г. Патхаки.

Тахханехьа а дув тергболаш ба Инде кердача правительствана.

Вай доттагІий болча

ВАРШАВА. Укх шера 7 миллиард злота маьха машинаш, тягачаш, тракторащ кхоачаргья халкъа Польша юрта боахамга. Уж дахача шерарчул 19 процент дукхагІа я. Промышленносто серийно арахеца доладаьд юртбоахама машиний керда 12 тайпа, цар даькъе ялатий комбайнаш а йолаш. Укх шера республика юрта боахамга кхоачаргья 26 эзарнел тІех тракторащ, свекла чуийю 800 комбайн, 2850 ялатий комбайн, дукхха а кхыйола техника.

БУДАПЕШТ. Укхаза хиннай Дай-мехка халкъа фронта Ерригвенгерски совета президиума заседани. Президиумо йийцар боахама кулгалдара система эргаяккхара хьакъехьа йола Центральни Комитета директиваш. Доклад йир генеральни секретара Эрдеи Ференцэ, цул тІехьагІа пренеш йолаелар.

ОНФ Ерригвенгерски совета президиумо дІакхайкадаьд реформа чакхъяккханза ярг ца хилара ше йизза раьза хилар, директиваш къоабал а яьй, социалистически дегІаахара гІулакха дІахьалха боаккха гІа хиларах тарра цар мах а баьб.

СОФИЯ. Эггара боккхагІа бола болгарски гІирс—Кремиковски металлургически комбинат хьалъеча болх бе йолаеннай теплоэлектроцентрала йиълагІа турбогенератор. Цуи низ — шовзткъе итт мегаватт. Из турбогенератор болх бе йолаечча гІоне Кремлевски ТЭЦ низ шозза алсамбоал.

ПРАГА. Лейпцигски бІаьстийнарча дунен халкъашта юкъерча ярмарке йохьийтача экспонатий хьалхара парти дІаяхьийтай чехословацки арахьарча торговле организацеша. Цу массаза а хулаш йолча ярмарке ЧССР дІахьувкаргья керттерча даькъе ше керда хьае йолаль машинаш — металл тедеи текстильнии станокаш, электротехнически, металлургически, химически оборудовани.

Укх шера дунен халкъашта юкъерча йоккхача 19 ярмаркеи выставкеи дакъа лоацаргда ЧССР.

Чехословацки промышленносто хьаеча хІамай выставкаш укх шера йохкаргья Советски Союзе. Царга хьежаргба Москве, Ленинграде, Киеве, Риге, СССР кхыча городашка бахаш бола нах.

(ТАСС).

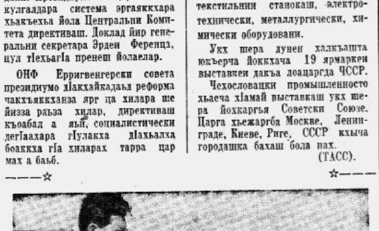

Советски специалистий группа я Сире болх беш. Цар сирийски болхлошта новкъостал ду Советски Союзо кхухьийта хІанзара техника караерзаяра.

СУРТА ТІА: токарь инструктор А. Ф. Рюмини сирлец Абедела Джавад Баприни бурильни инструментага хьожаш ба.

Л. Медведко сурт.
ТАСС фотохроника.

ЛАДУВГІАЛАШ:
ХЬАЛХАГІА — ЦІИ, ТІАККХА — ГАЗ

Газ йоагаярга а яьха, кхерамзлен автоматика йолча горелкашца кийчъяьча йІовхала йоагаеча пишкех пайда ийбара

Бокъонаш

1. Пишк лотаялехьа цІагІа фо чукхетийтанза даргдац, пишка юхереи горелкана хьалхашкареи газопроводах йоахка кранаш дІакъайла йолгах тийша хиланза даргдац, фо чууха пишка кІалхара ниІилги шибери хьаелла еза.

2. Пишка кхуврча чура фо хьалъувзий хьежалаш, цу гІулакха пишка наІарах доаллача Іурга диткъа каьхатилг дІа тІа а дилле. Фо хьалъувзаш хуле, каьхатилг наІара Іурга тІатаІа деза е цунах дІачуувза деза. Нагахьа санна каьхатилг пишка наІарах доаллача Іурга тІа ца таІеи чухнахьа чу ца увзеи газови пишк янне а лотае йиш яц.

3. Счетчика юххереи пишка юхера газопроводах йоаллеи кран хьаелла. Каьхата оасилг лота а бийя, пишка наІарах доаллача Іурга чу гІолла запальника дІатІахьо, цул тІехьагІа электромагнитни клапана кнопка дІагІортталца тІатоІае, тІаккха запальника деррига Іургашка газ лотаяла еза.

4. Цхьа минут яьлча клапана кнопка дІахеца, тІаккха газ запальника деррига Іургашка дІахо а йоагаш йий хьажа. Нагахьа санна кнопка дІахийцача запальник ца йоагаш йоврг'я, тІаккха 2—3 минут яьннача гІолла, вешта аьлча, кхуврча вентиляци хинначул тІехьагІа, юха а хьаллотае запальника горелка.

5. Горелкана хьалхашкара газови кран хьаелла, арахача газах горелка дерригача Іургашка запальнико лета а еш ала бувлаш хиларах тийшачул тІехьагІа горелка чура газа ягар фе регулятор дІа-са хьовзаярцеи фо хьалъозар шиберашцеи дІанийсде.

6. Пишк йоагача хана газ мишта йоаг хьежа, юкъ-юкъа пишка наІарах доаллача Іургах чу а хьежаш. Йоага пишк цунга хьежа саг воацаш ма йиталаш.

7. Пишк сов йІоах ца ялийтар духьа а пишка пенаш кхерам хулийташ ца эттІийтар духьа а тІеханахьара 80 градусал тІех йІоах ма ялийталаш.

8. Квартира йІоахъяь яьлча горелкана хьалхашкара крани пишка юххера газопровода тІара крани дІакъовла, вьюшкеи пишка кІалхара фо чуухачара ниІилги дІакъовла. Бийсанна а квартирера арадовлаш а счетчика хьалхашкара кран дІакъовла.

9. Газ араювлаш хилча (иккхача, цІи яьлча), счетчика хьалхашкара кран хьем боаццаш чехка дІа а къайле, № 0-4 йолча телефонаца (гор. Грозне Октябрьски районе № 8-87 йолча, Старопромысловски районе № 0-56 йолча телефонаца) аварийни служба еха. ЦІагІа фо чукхетийта, арахьа цІи ма ягийта, электроприбораш ма лелае.

10. Газови оборудовани телха хилча, из эксплуатационни конторага дІахайта.

«Нохч-ГІалгІгаза» производственни управлени.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Цlеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48; партийни вахарен, промышленнии, юртбоахамен, культуран, письмойн отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря—2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ04061. Заказ № 434.